

DOMOLJUB

Š I E V. 47.

V LJUBLJANI, DNE 23. NOVEMBRA 1932

LETO 45

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljub«, naročnina, reklamacije in inserati Upravništvu »Domoljub« v Ljubljani.

Telefon uredništva: 2549.

Telefon uprave: 2992.

Občinsko gospodarstvo v l. 1933

Zdi se, da bo prihodnje leto eno izmed najhujših še ne najhujše, kar jih pomni zgodovina od početka obstoja občin. Davčna moč ljudstva je padla tako kakor menda še nikoli. Zato je prav in umljivo, da priporoča oblast občinam prav posebno za l. 1933. skrajno štednjo pri občinskem gospodarstvu in mu naroča, da naj opuste v tem proračunu vse, kar ni neobhodno potrebno. Po navodilih oblasti se morajo osebni izdatki znižati za 10 odst. Kako zvišanje osebnih ali upravnih izdatkov ne bo dovoljeno. Odložiti se morajo vsi nepotrebni in odložljivi izdatki. Vendar pa pri vsem tem ne sme trpeti redno opravljane poslov ne lastnega ne prenešenega delokroga občin. Ne moremo podrobno navajati izdatkov, ki so dopustni po omenjenih navodilih. Naj navedemo le nekaj točk.

Na prvem mestu vsebuje okrožnica banske uprave določila o izdatkih za narodno šolstvo. Po teh določilih morajo občine staviti v svoje proračune na osnovi § 25 zakona o narodnih šolah vse one zneske, ki so jih dolžne kriti na podlagi odobrenih proračunov krajevnih šolskih odborov. Poleg drugih izdatkov morajo ti proračuni vsebovati tudi stanarino in kurivo učiteljstva ter katehetske nagrade. Te nagrade navaja izrečno tudi ministrstvo za finance v svojih navodilih z dne 30. septembra t. l., VII. Br. 1110 (»Služb. l. c. št. 83). — Krajevni šolski odbori so torej po teh odredbah dolžni slaviti v svoje proračune katehetske nagrade, ker je za to dana osnova v zakonu. To poudarjamo posebej zato, ker se menda nekatere občine protivijo priznati veroučiteljem zaslužene nagrade in jih hočejo izločiti iz proračunov. Kakor da bi ne bil vsak delavec vreden svojega plačila! Kakor imajo krajevni šolski odbori dolžnost, da stavijo v svoje proračune katehetske nagrade, tako tudi občinski odbori nimajo pravice, da bi jih črtali iz proračunov, še manj pa odrekali izplačilo celo tedaj, ako je bil izdatek oblastveno že odobren.

Glede izdatkov za javne naprave — za občinske ceste — se nalaga občinam omejitev na kar najnižje zneske: za nabavo razstreliva in za material. Vse drugo naj se opravi s osebnim delom.

Po urednih določilih mora kriti občina stroške za narodno zdravje: po zakonu o zdravstvenih občinah, zakonu o zatiranju nalezljivih bolezni in po zakonu o podpori za osanacijo vasi. K nalogom občine se prišteva tudi socialno skrbstvo. Zato odreja banska

uprava, da naj postavijo občine v svoje proračune primerne vsote za podpiranje brezposelnih posebno v industrijskih občinah.

Nadalje morajo skrbeti občine v svojih proračunih za pospeševanje kmetijstva in za pospeševanje živinoreje. Končno se nalaga občinam kritje stroškov za namestitve in vzdrževanje poslopij okrajnih načelstev ter za ureditev in vzdrževanje vojaških pokopališč.

Lepo število nalog torej, za katere morajo dobiti občine sredstva v svojih proračunih. Kako, to je drugo poglavje. Sedaj prihaja namreč v poštev postavljeno načelo in oblastvena odredba o skrajnem varčevanju. Kar odkrito povejmo, da se nekatere občine tega načela še vedno niso zadosti držale, čeprav se jim zabičuje že mnogo let. Često se je izdajal občinski denar za namene, ki niso ne v korist občini in ne splošni dobrobiti; v namene, za katere ni zakona, da bi morala za nje prispevati občina. — Sem spadajo zlasti včasih dotraj visoke in z drugimi postavno utemeljenimi izdatki sorazmerno previsoke, a neobvezne podpore za takna društva, odpisi občinskih davčnin in razna zlasti od pijač in plesnih zabav pri veseliceh itd. Hvalevredno je, da niti ministrstvo niti banska uprava sedaj ne nalagata občinam takih neopravičljivih izdatkov.

Da bo treba ukiniti vse investicije, doktor ne pridemo zopet do boljših razmer, bo uvide vsak občinski zastop. Opustiti bo treba tudi vse nakupe hiš ali zemljišč, zgradbe občinskih domov itd., ker vse nikakor ni neodložljivo zlasti sedaj, ko se pripravlja nov občinski zakon ter se pričakuje in se pripravlja na njegovi osnovi združevanje občin. Prav glede na to pa je utemeljena želja vsega ljudstva, da naj se zaenkrat ukinejo tudi vse nove graditve ali obsežnejše prezidave šolskih poslopij.

Kritje izdatkov z dohodki občin je mnogo važnejše poglavje nego ugotovitev izdatkov samih. Lastnih in znatnih rednih dohodkov naše občine po deželi sploh nimajo. Zato morajo kriti svoje potrebščine z raznimi davčninami: občinskimi dokladami in nakladami.

Glede doklad k državnim neposrednim (direktnim) davkom odreja ministrstvo in banska uprava, da stopnja (v odstotkih) za leto 1933. ne more biti višja nego je ona za leto 1932. To načelo bi bilo pravilno, ako bo izvedljivo. Po prej veljavnih predpisih je bila dana občinam možnost, da so kritje pretežno

večino svojih potrebščin z obdavčenjem alkoholnih pijač. Toda to obdavčenje je sedaj omejeno z maksimiranjem, t. j. z določitvijo, koliko največ sme pobirati občina davščin od pijač. Novi zakon o državnih trošarinah z dne 18. aprila t. l. določa namreč glede pobiranja občinskih trošarin na pijače tako-le:

1. Od dne 1. januarja 1933 smejo pobirati občine kot občinske trošarino na vina v vaških občinah do Din 50, v mestih in trgih pa največ do Din 100 od 100 litrov; na žganje vseh vrst pa največ Din 5 od vsake hektolitrske stopnje, to je od vsebine alkohola.

2. Občine ne morejo pobirati na špirit višje trošarine kot Din 5 za vsako hektolitrsko stopnjo, prav tako od 1. jan. 1933.

3. Na ostale pijače: vinski mošt, pivo, rum, konjak, likerje in na sadjevec (sadni mošt, sadno vino), ne smejo občine po navodilih ministrstva za finance zvišati trošarine nad višino, ki je bila dovoljena za proračunsko leto 1932.

Nekaj kritja izdatkov dobe občine še z nakladami na meso in mesne izdelke, dalje z dohodki od občinskih taks, ponakod od sejmških pristojbin, redkokje od občinskih tehtnic, mostnin i. dr., končno od občinskih davščin na ponočni obisk gostiln ter od postelj za prenočevanje tujcev. Zadnjih dveh pa banska uprava ne priporoča, da bi ne ovirali tujskega prometa. — Vsi dohodki od davščin, navedenih v tem odstavku, pa ne morejo vplivati na občinsko gospodarstvo. Glede občinskih taks odreja banska uprava, da jih morajo letos vse občine pregledati, če so v skladu s predpisanimi tarifami, ter jih — ako treba — na novo skleniti.

Bavili smo se v pričujočem članku nekoliko obširneje z občinskim gospodarstvom v okviru proračunov za prihodnje leto, ker to tiče brez izjeme vse občane, ki morajo vedeti, za kakšne izdatke in koliko bodo morali prispevati. Dohodki od občinskih davščin na pijače bodo zavoljo novih omejitev zelo padli. Kje naj pa potem dobe občine kritje za izdatke, ako ne bodo smele zvišati doklad k direktnim davkom? Ali jim bo morda vendarle dovoljeno zvišanje, ko ne bo drugega izhoda? Težko je prvo kot drugo. Zato res ne preostaja občinam drugega, nego da brez vsakega ozira črtajo vse one izdatke, ki jih niso po zakonih dolžne plačevati in opustiti vse, kar se lahko odloži, ne da bi trpela javna korist.

Omenjeno bodi samo še, da odobrava občinske proračune z višjimi nego 150 odstotnimi dokladami k direktnim davkom ministrstvo za finance.

Fr. K-n.

Skrb za izseljence pri drugih narodih

Izseljenci so za vsak narod srčna kri, ki teče v tujini in se kaj rada izgubi za vedno. To pa slabi vsak narod. Tudi so izseljenci zvečine samo najbolj zdrave in krepke narodne moči. kateri narod, ki ima še kaj naravnega čula za svoj lastni obstanek in ljubezni do samega sebe, more biti brezbržen za to velike izgubo svojih narodnih sil?

Glede te skrbi za svoje v tujini prednjači Nemci. Stevilčno tako mogočen narod so, pa s kako nežno in poltrivovalno skrbjo pazijo na vsakega Nemca v tujini. Kako skrbje zanj, da bi se ne izgubil, da bi se jim ne odtujil. Izseljeni Nemec jim je samo Nemčija v tujini.

Velike in mogočne organizacije imajo ki vrše to skrb. Po vseh mestih, da skoraj po vseh župnijah in občinah imajo svoje pododbove, ki zbirajo darove in delajo to veliko narodno delo. Velikanske manifestacije pripravljajo od leta do leta, ki naj bude pri narodu nekaj dolžnosti skrbeti za demstvo na tujem. Zanimivo je čitati, kako se n. pr. zanimajo za vsakega Nemca v Jugoslaviji, kako skrbje za Nemce na divšem Stajerskem, na Koberškemu. Da, nobena žrtev jim ni prevelika, nobeno delo pretežko, da bi ga ne storili, samo da si ohranijo Nemce zunaj države kot Nemce.

Enako dela tudi Italija za svoje Italijane v tujini. Italijanska mati v Franciji dobi prosto vojnjo domov, da porodi doma, da z rojstvom v Franciji, njen otrok ne bi postal francoski državljani. Vsem konzulatom in poslanštvom pridele italijanske duhovnike, da versko skrbje za izseljenca.

Enako živahni so tudi Poljaki. Občudovanja vredno je, koliko poljska država stori za ohranjenje poljskega življa v tujini. Vse večje zasebine imajo svoje poljske duhovnike, poljske učitelje, ki s pomočjo velikih vladnih podpor razvijajo živahno narodno kulturno delo po poljskih naseljenih po vsem svetu.

Mi seveda so s temi velikimi narodi ne moremo meriti in ne moremo vsega tega storiti za svoje izseljence, kar ti stori za svoje. Gotovo je pa tudi, da bi veliko več mogli in morali storiti, kakor smo pa do sedaj storili. Mi smo silno veliko že zamudili, ker na vse to nisimo mislili takrat, ko je bilo naše izseljevanje na vsakura, ko so pa vsi ti narodi že pridno delali. Mi smo nekaj spali. Vzбудimo se vsaj zdaj ob zadnji uri. Vzбудimo se kot država, kot narod in kot katoliki in krepko na delo in rešimo, kar se še rešiti da. V vladnih krogih je danes zanimanje in smisel za to državno delo na razmah. Cerkevna oblast razumeva to vprašanje v polnem obsegu in ima najprejše voljo vse žrtvovati, da versko in kulturno rešujemo svoje izseljence. Sedaj treba samo še, da se svoje dolžnosti do izseljencev zavemo tudi kot narod, da se krepko združimo v Družbi sv. Rafaela, kateri pomagamo s potrebnimi denarnimi žrtvami, da bo zmogla svojo nalogo, katero smo ji izročili. — Javno je, da s kakimi par sto člani Družba sv. Rafaela ne more dosti in ne bo mogla dosti. Družba bo zmogla svojo nalogo samo, kadar bo štela svoje članstvo vsaj v desetstisočih. To bomo pa dosegli, če se ves narod kot celota zavemo svoje dolžnosti in položi letno vsaj 10 Din članarino na oltar naše zveste ljubezni do izseljencev. Vse družine, ki imajo koga svojih kje z doma, bi morale biti članice Družbe sv. Rafaela.

PO SVETU Katoliška cerkev

Naš rojak — poglavar misijonske družbe. Kakor poročajo »Katoliški misijonci«, je bil gosp. Jožef Musar izvoljen za vrhovnega predstojnika misijonske družbe Sinov presv. Srca. Ta družba je vzrasla iz misijonišča v Veroni na Italijanskem, katero je bilo ustanovljeno leta 1867. Družba, ki jo je potrdil papež Leon XIII., je hitro rasla in se širila ter je prevzela kot svojo misijonsko področje Osrednjo Afriko v Sudanu, kjer je deloval svojčas slavni slovenski misijonar Ign. Kneblehar. Po svetovni vojni ji je bilo odkazano novo misijonsko polje v Južni Afriki v Transvaalu. Tjakaj so se podali misijonarji vsi slovenski člani te družbe: Jožef Musar, Rafael Koleuc, Valentin Poznič in Lešnjak. Slovenci imamo torej med misijonarji jako sposobne in vnete može, saj delujejo celo na čelu celokupne misijonske organizacije.

Roosevelt o papeževi okrožnici »Quadragesimo anno«. V našem volivnem govoru se je ravnokar izvoljeni ameriški državni predsednik Roosevelt sicer tudi na zgoraj navedeno okrožnico in jo označil kot najvažnejšo listino modernih česov. Gotovo je nekaj izrednega, da si je nekatoški ameriški kandidat za državno predsednika upal v volivnem boju kjer odločujejo nekatoški volivci, izraziti svoje občudovanje nad slavno papeževo poslanico.

Drobiz. Sv. oče je podelil belgijskemu kralju Albertu visoko odlikovanje. — Predsednik švicarske katol. stranke dr. Perrier je sklenil, da zapusti svetno delovanje in se umakne v neki francoski benediktinski samostan. — V katoliško cerkev je prestopil danski protestant Pavel Eriksen. Izpreobrnitev je tem pomembnejša, ker je bil Pavel Eriksen med vodilnimi osebnostmi družbe za razširjenje protestantske vere v inoemstivu. — V Londonu je naprodaj pismo sv. Frančiška Ksaverija, ki ga je pisal l. 1552 iz Cochina portugalskemu kralju Ivanu III. — Ker mehiški zakon določa, da sme biti le na vsakih 25.000 prebivalcev en duhovnik, je služba božja za ogromno večino vernikov onemogočena.

Italija

Ravno. Zupnik Ivan Rejec, ki je konfiriran v Južni Italiji, je bil koncem oktobra poklican pred sodnijo v Ajdovščini. Obtožen je bil, da je v večernih sestankih zbiral dekleta in fante Marijine družbe h govorom in predavanjem. Sodišče ga je obsodilo na en mesec zapora in 2000 lir denarne kazni. — Predzadnje nedeljo oktobra je bil po vsem katoliškem svetu propagandni dan za misijonstvo. Izšle so vsakovrstne tiskovine in knjižice. Za slovenske vernike goriško škofije je izšla drobna brošurica »Molimo in trpimo za misijonec«. Predstavnik škofijskega misijonskega tajništva je bil, kakor se čuje,

poklican na kvesturo (policijsko upravo), kjer so izrazili svojo nevoljo, da si še kdo predrzne kakih pet slovenskih besed naliti in širiti med ljudstvo. — Električno napeljava delajo od Bistrice proti Čičariji, za sedaj do Podgrada in Hrušice. — V Ajdovščini so zaprli absolviranega jurista z Branka Vrčona iz Dobravej. — Ista usoda je doletela uradnika g. Favettija iz Škrilj pri Sv. Križu. — V Desklah je popadla pljuščica 35 letnega Alojzija Valentiniča. V tudi vrtiči se je dvignil iz postelje, zapustil hišo in samo v spodnji obleki taval po gozdu, dokler ni padel v bližnji prepad. Šele drugi dan so ga našli z razbito črepinjo ter ga odpeljali v goriško bolnišnico. Malo upanja je, da bi ozdravel. — V Dutovljah je umrl 29. oktobra upokojeni okrajni glavar dr. Peter Laharar.

Avstrija

Volitve v koroško knetiško zbornico so se vršile preteklo nedeljo dne 20. novembra 1932. Koroški Slovenci so dosegli pri teh volitvah prav lepe uspehe. Po dosežanih poročilih smemo upati na 4 slovenske mandate v knetiški zbornici, katere ima skupno 34 odbornikov. Poleg tega so se vršile tudi volitve v okrajne in občinske svete. Okrajni sveti so razdeljeni po sodnijskih okrajih. Tu so koroški Slovenci dosegli absolutno večino v okrajih: Borovlje, Pöbberk, Dobrls vas in Rožek. V občinskih svetih so dosegli Slovenci večino v 12 občinah. Polovico mandata so dobili Slovenci v 10 občinah. Zelo dolet pa so zastopani slovenski odborniki tudi v jezikovno omejenih občinah.

Češkoslovaška

Podzemeljska zveza z Ogrsko. Di madžarska turista sta prodrla nedavno v madžarske največje podzemeljske kaplani jame Aggtelek v češko podzemeljsko jamo. Donico in tako rekoč združila obe v eno. Raziskovalcema se je posrečila zveza na ta način, da sta izrabila slučajno nizko vodno stanje potoka Slyh, ki teče skozi obe jami. Narava sama je torej poskrbela, da lahko prideš tudi skozi podzemlje iz Madžarske v češkoslovaško republiko.

42 domov za mladošne brezposelne dečuje to leto v češkoslovaški republici. V let domavih (25 deških in 17-letnih) dobijo stanovanje, hrano in izobrazbo okrog 60.000 mladostnih brezposelnih v starosti od 14 do 21. leta. Kako dolet smo se mi!

Ukrajina

Zveza ukrajinskih pisateljev je imela nedavno svoje prvo zborovanje v Užgorodu. Za predsednika društva je izbrana mlada ukrajinska pisateljica Irina Nevička, v odboru pa je med drugimi tudi Grendža — Donskij, najznamenitejši živeči ukrajinski pesnik. Cilj društva je pravna in gnotna podpora svojih članov.

Ukrajinci na svetovni razstavi. Čez leto bo velika svetovna razstava v ameriški Čikagu. Slične svet se ni videl. Zato si vsi narodi prizadevajo, da bi bili na razstavi dostojno zastopani. Ameriški Ukrajinci so izbrali poseben odbor, ki naj skrbi za poseben ukrajinski oddelek na svetovni razstavi v Čikagu. Posebej so vsa ukrajinska društva v Lvovu izbrala v pomoč ameriški ukrajinskemu odboru poseben odsek. Ta bo skrbel, da bo na svetovno razstavo tudi ukrajinski

Priloga se domače podjetje:

JANKO CEŠNIK

Lingarjeva LJUBLJANA Stritarjeva

Za simle ženske plahe pliš, zamot, rips, modno blago za otroke, perlini samet in porbat. Za moške obleke ženi in modni kampani. Za simle sukate ženo, sivo in modno blago. Oprinjalke pliš ženo, rita, volpeno, kametino, temle in svileni rita.

Postrežba dohva in poltoma.

narod poslal po mogočnosti vse, kar zadeva ukrajinsko znanost in ukrajinsko kulturo obče.

Anglija

s Proti vojni. Angleška vlada namerava predlagati vsem evropskim državam sklenitev svečane izjave, po kateri bi se vse države obvezale, da ne bodo uporabile v prihodnjih 5 do 10 letih za reševanje sporov nasilnih sredstev.

Amerika

s Delovni program novega državnega predsednika obsega 10 točk, ki so: 1. Odstranitev visokih varnostnih carin. 2. Sklenitev trgovinskih dogovorov na temelju medsebojnosti. 3. Sklenitev trgovinskih dogovorov posebno z državami dolžnicami v svrhu, da bi lažje vršile svoje obveznosti napram Ameriki; vendar brez revizije ali črtanja dolgov. 4. Ožje sodelovanje z evropskimi državami v zvezi s prijazno carinsko politiko. 5. Revizija alkoholne prepovedi in uvedba davka na pivo. 6. Nacionalizacija industrije in največje varčevanje v državni upravi. 7. Previdnost glede posojil. 8. Tesno sodelovanje vlade z gospodarskim svetom, vendar brez vmešavanja države v zasebno gospodarjenje. 9. Pospeševanje sloge med državami. 10. Državna podpora za brezposelne.

s To in ono. V Clevelandu so umrli: 51-letni Jožef Kosec iz Vodice in Angelina Bogolin. V Alliquippa Pa. je umrl Alojzij Pirc iz Jurka vasi na Dolenjskem. — V Clevelandu se je mudil član šolskega ministarstva Poljske, prof. Stanislav Galazka in je pri tej priliki obiskal nekaj farnih šol in drugih poljskih kulturnih ustanov. — 100.000 dolarjev je določila Francija za dostojno zastopstvo za mednarodni svetovni razstavi v Čikagu. — Da bo mogoče v mestu Njujork bližajočo zimo preživeti 200.000 bednih brezposelnih družin, se bo rabilo v ta namen 45 milijonov dolarjev. (Okrog 4½ milijarde Din). Tretjino te vsote bodo darovali Njujorčani, drugo tretjino bo prispevalo mesto, zadnjo pa država. — 2.150.000 sodčkov surovega petroleja pridobivajo vsak dan v državah Oklahoma in California. — Znani ameriški avtomobilski kralj Henry Ford pri zadnjih volitvah ni smel voliti, ker je pozabil vložiti reklamacijo za vpis. — Eveleth Minn. je odšla v večnost Katarina Peshel, rojena v vasi Predgrad ob Kolpi. — V Barberstonu O. so pokopali 42-letnega Matijo Mihelčiča. — V Cudahy Wis. je zapustil solzno dolino Ignacij Borštnar iz Dednega dola pri Višnji gori.

s Trške naloge čakajo novega predsednika Združenih držav g. Roosevelta. Zavzel bo v smislu ustave svoje mesto šele 4. marca 1933, vendar ga že sedaj več ali manj upoštevajo. Po poklicu je novi predsednik advokat. Ker imajo nasprotniki alkoholne prepovedi v ameriškem parlamentu sedaj večino, je verjetno, da bo točenje alkoholnih pijač v tej ali oni obliki zopet dovoljeno. Roosevelt je v svojem programu o štednji izračunal, da bo vrget davk na vino 300 milijonov dolarjev, kar bo zadostovalo za ustvaritev ravnovesja v državnem proračunu. Ali je g. Roosevelt izračunal, kolikje več bolnišnic bo treba za nove pijače in koliko bo trpela po zopetnem vseameriškem pijačevanju družina in nje sreča, o tem časopisje molči. Kot poročajo, namerava novi državni predsednik posvetiti vso skrb vprašanju brezposelnih, ki

jih je v Zedinjenih državah že 11 milijonov. — In še eno težko vprašanje čaka g. Roosevelta, to so vojni dolgovi. Skoraj vse države so dolžne Ameriki in mnogo si prizadevajo državniki, da bi dosegli vsaj delno črtanje. To pa ne pojde lahko, zakaj kolikor črtaš, toliko manj dobiš in toliko je na škodi drž. gospodarstvo in žep davkoplačevalcev. Dne 15. decembra bi morale državne — dolžnice zopet Ameriki nakazati del dolžnega zneska. Pa vsem trda prede. Anglija, Francija, Italija in nekatere manjše države so že zaprosile Ameriko za odgoditev plačila vojnih dolgov.

Rusija

s Ljeninov grob. Ne daleč od Kremļa (bivše carske palače) v Moskvi se nahaja 40 m dolga, 30 m široka in le štiri metre visoka dvorana, sezidana iz črnega granita. V čarobno rdeče razsvetljenem prostoru je steklena rakev, v kateri počiva Ljenin, stvaritelj sedanje Rusije. Visoke vsote porabijo vaako leto samo za to, da ohranijo z različni mazili truplo mladostno sveže. Noč in dan stražita rakev dva sovjetska vojaka, ljudstvo pa tako rekoč v nepretrgani vrsti hodi obiskovat prvega vrhovnega voditelja nove Rusije. Dal Bog, da bi bratska Rusija skoraj dobila junaka, ki bo ovrnil nesrečni ruski narod s — pravo svobodo.

Drobne novice

Benein se je znatno podražil na Češko-slovaškem.

20 milijonov lir škode je napravila nevihta v italijanski pokrajini Kalabriji.

3708 Nemcev se je leta 1931 naselilo v Braziliji.

Trebušni tifus se silno širi v Bolgariji. Čast doktorja je podelila kmetu, 79 letnemu Patriku Zetersonu, univerza v Upsali.

Latinice kot službeno pisavo namerava polagoma uvesti Japonska. Zelo pametno!

Ostavko je podal nemški kancler (ministr. predsednik) von Papen.

Za 10 odstotkov se znižali francoski vojni proračun.

Baje se sestaneta v kratkem bolgarski in romunski kralj.

30 milijonov turških lir bo Italija posodila Turčiji.

30.000 hiš je podrl vihar na vzhodni obali japonskega cesarstva.

Okrog 1000 hiš je bilo prodanih v zadnjih šestih mesecih na Dunaju. Kriza!

136 raznih jezikov govori neki dr. Tasila Schulteis v Berlinu. Kako, je drugo vprašanje!

Revolucija je izbruhnila v severnoameriški državi Honduras.

Skoraj vse glasove so dobile pri občinskih volitvah v saarskem ozemlju stranke, ki so za priključitev tega ozemlja Nemčiji.

Na vsej črti je smagala vladna lista pri volitvah v Albaniji.

P. Jožef Musar.

slovenski misijonar v Afriki, je postal vrhovni predstojnik družbe F. S. C. Sedaj se mudi v svoji domovini in predava o misijonih.

7 milijonov dolarjev so posodile mehikanski vladi tamošnje tri petrolejske družbe.

Za 50 odstotkov je znižala vojaški proračun češkoslovaška republika.

Avtonomije nameravajo priznati Poljaki Nemcem v Sleziji. Kaj pa Ukrajince?

Pri volitvah v danski parlament sta vladni stranki (demokrati in socialisti) dobili od 149 mandatov, 76.

25 letnico škofovanja bo praznoval koncem novembra 87 letni najstarejši kardinal Andrej Fröhvirth.

Selih Mušanovič, Bogdan Kovačič in Muntja Brakič, vsi iz Bihaca, na o mesecev strogega zapora. — Naštetim se očita, da so hoteli organizirati komunistično stranko v državi.

d Zaščita države. S kraljevim ukazom je odpuščen iz državne službe dr. Dragotin Jovanovič, izredni profesor na belgrijski juridni fakulteti, ker je bil obsojen pred državnim sodiščem za zaščito države na leto dni strogega zapora.

d Četelarska podružnica Smlednik priredi v nedeljo 27. t. m. zabavno igro »Veseli dan ali Matiček se ženi«. Za obilno udeležbo se priporoča odbor.

d Lepoto je treba ohraniti Lepe bele zobe treba negovati s Chlorodont zobno pasto. Poskus Vas prepriča. Toba 8 Din.

d Ne odgovarjamo na vprašanja brez podpisa.

Češki gost o Slovencih

Letos se je mudil v mesecu avgustu in septembru v Sloveniji gosp. Jakob Rohmhal, pisatelj in župnik v Adamovu pri Brou na Moravskem. Prepotoval je že celo Evropo in bil v sveti češki ter o tem spisal dve obsejni knjigi. Tudi svoje potovanje po Sloveniji je zelo zanimivo in le o poskusi v češkem katoliškem listu »Deno«, ki izhaja v Brou, in v katoliškem listu »Lidove Listy«, ki izhaja v Pragi.

Poučno je za nas, kakšen vtis je napravilo na češkega pisatelja in duhovnika versko-čerkveno življenje in prirodne lepote Slove lje. 18. avgusta ob 5 popoldne sem se po 22 letih močel zopet pozdraviti s svojim dolgoletnim prijateljem g. Fr. Govekarjem, župnikom na Homcu, nedaleč od Ljubljane, piše v svojih spominih. »S po ovnanju po Slovenije. Po kratkem okrepčilu v bližnjem hotelu, nadejajo pisatelj, sva se veslela na lokalno železnico kamniško, ki naju je hitro pripeljala do najinoja cilja. — Niti 10 minut ne hočiva od postaje Homec, in že naju pozdravi a krasna, enonadstropna stavba, župnišče. Tusculum (letov4e rim. govornika Cicerona) v pravem pomenu besede! Homski gosp. župnik more z vso pravico reči, da

ima eno najkrasnejših župnij v ljubljanski okolici. U tem sem se posebno prepričal drugi dan, ko sem ob o jutraj zbiral idlično pot iz župnišča proti večerini župni in bošepotni cerkvi na Homcu, da bi opravil sv. mašo. Po mostu, ki vaze župnišče z bližnjim gozdikom, sem stopal proti hribčku mimo mogočnega družitevega doma vedno višje, dokler naem dospel na vrh, k er krajuje krasna cerkev nad širno okolico. Iako zunanost kakor no tranost cerkve je v vzornem stanju; je to pač znak živnega verskega življenja homskih faranov in gorečnosti njihovega dušnega pastirja. lo sem spoznal tudi v nečeju, ko se je vršila služba božja v večerini cerkvi in popolnanska procesija, ki sem se je tudi jaz udeležil, od kapele sredi vasi do cerkve, kjer so pobožni farani v ljubljani bošepotni cerkvi goreči prosili Mater Božjo za dež.

Kakor na Homcu, tako so tudi druge cerkve, ki sem jih mogel obiskati za časa svojega bivanja na Homcu, v najbošjem stanju, n. pr. v Radimjah, Mengšu, Kamniku, Mekinjah, na Jesenicah, Bledu. Slovenci so pač bolj goreči katoličani nego mi Čehi.

Posebno občudovanja vredni gele verskega pripravljenosti so pa predvsi Slovencev. O tem priča cela množica cerav po hribih in dolinah. Okoli Ljubljane so vasi tako rekoč ka poseane in skoro nobena ni brez cerkve, ki so koma po 2 kilometra narazen. Ako pomislimo, da ljudstvo samo vidrine cerkve s svojimi prispevki in darovanji, potem močano občelo ali pozitivnost slovenskih katoličanov, ki oieg tega vztrajajo tudi svoje duhovnike, ki so od rave iako po mačevostvo pisani, saj znaia temelj na plača duhovnika v duš. pa listva. — 20. Dn (ra Češkem 27. Dni. O požri očnosti in verski gorečnosti slovenskih ka oličanov priča tudi veliko število prosvetnih dorov. I so jih tudi postavili večnoma ljudje sami s svojimi žulji.

Zelo se navdušeno glasp. e ki piate j za prirodno lepoto slovenskih krajev, z asti kamniškega okraja in Bohi a. V kamniško listro smo se peljali z avtom gosp. Nastrana mlincra na Homcu, in neza grede obiskati Mekinje in Kamnik. V Mekinjah nem je ondoim gosp. župn ka rkaral in razložil zanimivosti župne cerkve me injske nato pa nas je pelal v župnišče. ki le saros nnu po'obno, se je vselel k harmoniji in zanel narodno pesmi. Pravijo, piše gosp. pisatelj, da češki narod rad poje, ali še z večjo pravico bi lahko trdili to o slo-

venskem ljudstvu; ob vsakem obisku v slovenskih župniščih se je našla prilika za petje in igranje. Bohinjsko jezero imenuje pisatelj bistri Slovenije.

Je morda v celi Evropi, tako piše, malo tako čarobnih krajev, kakor je Bohinjsko jezero. Vselej gore ga oklepajo od treh strani. Mir vada nad jezerom in okoli njega. Jezero, dolgo okoli 4 km, je akoro brez ljudi. Njegovo obrežje se lahko imenuje deviško. Kazen treh batelov pri sv. Janezu sv. Duhu in Zlatorogu ter par kopališč na vzhodni strani, je obrežje prazno. Zivahno slavbeno življenje še ni prodrlo semkaj. In vendar je Bohinjsko jezero tako čudovito krasno!

Ko se zdani in prodro solnčni žarki meje, pokriva zjutraj jezersko kotlino, tedaj preprosto človekovo srce veselja in radosti. Na leskavih jezerski gladini se prikaže čota, ki beži narno, bogšuma k Zlatorogu ali sv. Janezu. Blazem mir vladatu, Le tupatam se začuje z nasprotne strani zvonokrav, ki se pasejo na pobočju. Kakor nalašč je ta kra, naravne krasote za vsa, ki iščejo mira, pa jone najdejo, ki imajo vsled hitrega, šumnega sodernega življenja razrvane živce.

Čudno je to, da je ta prirodna krasota tako malo obiskana. Glede bogastva naravnih lepot in Bohinjsko ezero popolno na lahko meri z blejškaj. Očarljiva romančil a okolica z visokimi gozdmi, kristalno čista voda, tako prijetna za ko, naje čistosti pri Markeževi vili, krasni izleti (s ap Savinji), abso utni mir in tihota in ne predragu življenju hotelih, vse to govori bolj za Bohinj nego za Bled.

Bila so tu že razne višoke osebnosti, hotelarji pri sv. Duhu, kjer smo bivali se je vsak večer vdel k namini mizi in pripovedoval o starih bohiščih, ko e bil upravitelj hotela pri sv. Janezu po'pisanih v mojem zapisniku v zakristiji pri sv. Duhu, kjer so matevali.

V kratkem času bivanja pri nas se je tedaj mu pisatelj v tako prilubila Slovenija, da jo je silnil obiskati vra o leto, se e'a redvem Bohinjsko jezero. Iz vse deše sem hvaležen svoemu prijatelju, piše gosp. Rohmhal, da mi je pokazal ta kraj Slovenije.

Gospa (služkinji): »Pravkar sem zvedela, a ste imeli na večerštetem izprehodu na sebi ni plašč. Jaz tega ne trpim.«

Služkinja: »Verjamem, saj tudi mojemu šeradu ni bil všeč.«

visokega hribovja, le proti zapadu je svet odprt. Dolinico obdajajo proti severu, zapadu in jugu gozdovi rdečega bora, na severu proti Poličanji in Velikemu vrhu pa tudi smreke. V skritem, mirnem zatijšu stoje tu štiri hiše; južno od ceste Pirčeva in Cehlanova, severno pa malo nad cesto, obdane od sadnega drevja Bitenčeva in Hudmanova hiša.

Ta Hudmanova hiša, največja in nekam samozavestno postavljena vrh malega klanca, je rojstni dom našega pisatelja. Mogočni hlevi, drvarnica, svinjaki, skednji in kozolci jo obdajajo v širokem četverokotu in pričajo o tem, da tu živi premožen kmetski rod, gospodar največjega celozrunta v občini.

Andrejkov rod biva na tej grudi že čez 200 let. Pisateljev praded Jurij, ki je živel od l. 1726—1805 v Dolenjah, je imel za očeta Jerneja Andrejko, ki je bil rojen dne 16. avgusta 1669 v Vrbi pri St. Vidu, kot sin Mihe in Marine Andrejke. V urbarjih stolnega kapitlja v Ljubljani, ki mu je bil Hudmanov grunt podložen, najdemo tega Jerneja najprvo l. 1701. kot gospodarja polgrunta, drugi polgrunt pa je last Jere Kerše (Križe), a samo do l. 1705. Od l. 1728. naprej plačuje Jernej Andrejka že davek od celega grunta. Pred l. 1701. sta kot gospodarja prejšnjih dveh polgruntov v urbarjih zapisani rodbini Kerše (Križe) in Korošec. Staro hišno izporočilo veli, da sta si bila Korošček in Andrejkov rod velika prijatelja. Mogoče je, da je Jernej Andrejka kupil Keršetov polgrunt od vdove Jere, čez nekaj let pa še prikupil ali podedoval Koroščekov polgrunt in da se je potem Koroščkova hiša, ki je stala tik ob cesti na razpotju, k bajeju podrla. Bodi temu kakorkoli, to drži, da je bil prvi Andrejka, ki je gospodaril v Dolenjah št. 1, Jernej Andrejka in da je ta rod v krstnih knjigah župnije Dob zasledovati do l. 1618., toraj za 300 let nazaj.

To omenjam zaradi tega, ker veli staro rodbinsko izporočilo, da Andrejkov rod ni bil vedno v teh krajih,

marveč da so davni dedje prišli iz Slovaškega ali celo iz Rusinskega kot prevozniki in da so se naselili ob veliki cesti okoli Prevoj in St. Vida. Čudno je vsekakor, da tega imena ni nikjer drugod po Slovenskem, da ga pa najdemo zelo pogosto v rusinskih pokrajinah, o čemer sem se sam prepričal, ko sem bil l. 1912. na študijskem potovanju v Lvovu, glavnem mestu tedanje Gališke, kjer sem to ime, in sicer natanko ime Andrejka bral nad več irgovinami.

Andrejkov dom v Dolenjah (pri Hudmanu). Pogled z obč. ceste

Andrejkov ali kakor ga po domače zovejo, Hudmanov rod, pa je po dosedanjih mojih in očetovih raziskavanjih že čez 300 let vsidran v domači zemlji brdskega sodnega okraja in niti najmanjšega sledu ni, ki bi kazal, da so predniki prišli iz tuje, čeprav slovanske zemlje. Telesno krepak in dolgožiten rod je to: pisatelj, ki je mnogo pretrpel kot vojak, je umrl v 76. letu; njegov oče v 86., mati v 84. letu. Tudi ded Martin je bil, ko je umrl, 76 let, praded Jurij 79 let, njegov oče Jernej 81 let star.

Propaganda za mir. — Francoska pošta upoča je dala v promet nove poštne znamke, kater naj bi služile prizadevanju za mir. Na znamki je uodobljena Francija v obliki žene, ki drži v levič oklikno vejico, znamenje miru in sprave.

Glavna posledica. — Mislite si, otroci, da me napade na cesti tolovaj in me ubije. Kaj bi se zgodilo? — Počitnice bi imeli, gospod učitelj.

V solh. Katera žival je človeku najboljša. Miha? — Bolha, gospod učitelj.

Povedal mu je. — Kaj pa je to — lista debela knjiga? — Tu vpisujen vsa svojo vinsko zalogo a kakovost vin. — Terti kratne bukve...

Skrbna previdnost. — A.: Lani ste obedovali pri »Slonu«, zdaj pri »Vofu«. Kako je to? — Se je pri »Slonu« vedel boljšan jed, kakor pri »Vofu«. B.: Res je, a jaz se mislim oženiti in tako bi se rad po malem odvažil dobre hrane.

Mlada gospodinja. — Mošček, kaj naj počnem? — Ali se je v kuhinji kaj zgodilo? — Da, omeletka je že zdaj prižgana, a ker je že zdaj prižgana, a ker se mora peči še tri minute.

PO DOMOVINI

Igrame.

(Breznica.)

Letos v adventu bomo vprizorili »Slehernikac«. To ni šaloigra ali komedija, ampak resnično podana življenje in nehanje vsacega izmed nas. »Kri-vopriječnik«, drama, letošnja prva prireditev na našem odru je bila dobra in tudi obiskana. Čast vsem sodelujočim. Le tako naprej.

Prosveta.

(Treta v Poljanski dolini.)

Na zadnje vabilo Prosvetnega društva na Trati k vprizoritvi »Slehernikac« se je domača župnija, pa tudi daljna okolica, — zlasti Ziri in Nova Oselica — častno odzvala. — Domači igralci so se pa tudi res potrudili, da bi občinstvu s »Slehernikom« čim več povedali. — V nedeljo 27. novembra ob 3 popoldne bomo pa imeli goste v »Domu«. Naši sosede — Poljanci bodo namreč ta dan vprizorili na našem odru pomembno igro: »Ne ubijaj!«. Prav v lepem številu se udeležimo te prireditve, ki nam bo v zdravo duševno hrano, obenem pa se bomo na ta način prikupili Poljancem, ki skoraj pri vsaki naši prireditvi zasajajo v naši dvorani lepo vrsto stolov. Zaradi hudega pomanjkanja denarja bodo cene vstopnicam odšele znižane na 6, 4 in za stojišče 2 Din. Društvo je oskrbeto v dvorani lepe nove stole, mižalo je vstopnico, kaj pa mi? Poslušamo se teh ugodnosti, pa bo na vse strani zadovoljstvo. Zlasti v veliko veselje bi bilo to sv. Miklavžu, ki bo prišel v »Dom« na Trati, dne 5. dec. ob 6. vprizoritvi lepe igre: »Bratec in sestrica«.

Novice.

(Sv. Primož.)

Po dolgem času se zopet oglašimo v »Domoljubu«, katerega radi prebiramo, posebno mlajši dek. Novic imamo dosti. Letina je bila, hvala Bogu, le dosti dobra. Elektro-strojna zadruga dobro napreduje v teh težkih časih. Samo kriza naše industrije nam je zadela težak udarec, ker je v naših krajih les glavni vir dohodkov za kmeta in delav-

ca. — Fantje iz Jamnika so se po štirinajstih dnevih bivanja na letovišču zdravi vrnil domov. — Kriza nas tare na vseh koncih in krajih, le pri pi-jaci in pretepih se zdi, da imajo nekateri še dosti denarja za ta nesrečni alkohol. — Preteklo nede-ljo, dne 6. nov. smo imeli zopet žalosten zgled fan-tovskega pretepa. Fantje, pamet, pa treni bodi-mo. Nikar ne uničujemo sebe in svoje bodoče sreče!

Smrtna kosa

(Radomej)

Odpadati je pričelo listje iz dreves in ugasnilo je življenje petinštiridesetletnemu Lavričevemu Francu iz Radomeja. Kal boleznj je dobil 1914 leta v Galiciji in kaoneje v Rusiji. V mlajših letih je bil član radomejskega Orla. Pozneje se ni kazal dosti v javnosti. V veri je našel zadnjo tolažbo. Z največjo vztrajnostjo je obdeloval rodno grudo od zore do mraka; rodila pa mu je poleg drugega precej osata in trnja. Ljubezni do domače zemlje se je navzel v ujetništvu, od koder je izražal željo, da bi rad še enkrat slišal domače zvonove. Žal, da mu je bilo tako malo časa usojeno živeti v domači hiši. Mnogo vaščanov mu je z lepim pogrebom izkazalo prijaznost. Naj ti v miru doni glas domačih zvonov preko tvojeja grobal. Bna se tebi je želja spolnila. — v zemlji domači da truplo leži.

Prosveta in drugo.

(Mavčiče pri Kranju.)

V današnjih časih potrebuje tudi preprosti, kmetijski Slovek izobrazbe. Te išče v knjigah in družtvih. Pri nas vrši to nalogo kat. prosvetno društvo. Po vsakdanjem kmetiskem delu si tudi naši fantje in dekleta zažele oddiha in zkrorne zabave, ki jo dobijo v društvu pri petju, tamburranju in igranju. Poleg tega si izposojajo knjige iz društvene knjižnice, ki sino je prav sedaj na novo preuredili in pomnožili z novimi knjigami. Za društvo naši veliko črtujejo. Prav sedaj smo začeli s popravilom in s preureditvijo društvenega doma. Naši fantje vse sami znašajo in vozijo sku-

paj, drugi pa pridno delajo skoraj od zore pa do poznega mraka. — Pred nedavnim smo imeli v društveni dvorani veliko in lepo misijonsko raz-stavo, katero je dopolnjevalo in pojasnjevalo ski-optično predavanje. To je bilo za naše ljudi povsem novo in zato zanimivo. — O Vseh svetih je prvič zazvonil v cerkvenem zvoniku nov zvon, ki smo ga dali preliti v št. Vidško zvonarno, ker se nam je prejšnji ubil. Novi zvon tehtal 396 kg. — Dram. krožek, ki je pod okriljem prosv. društva, pripravila za nedeljo 27. nov. igro: »Žrtev spo-vedne molčečnosti, ki je pretresljiva slika po ne-dolžnem v smrti obojenega duhovnika. Igro, pet-dejanko je češki spisal Kristof Kuchinski in po-slovenil Ivan Oblak. — Vse prijatelje našega dela vabimo.

Preračun.

(Devica Marija v Polju.)

Vso našo javnost je zelo zanimala občinska pro-računska seja. V občini bo do 200 dvokoles, veči-noma last delavcev. Na vsako dvokolo je občina na-ložila doklade 5 Din. Imamo godbeni odsek Pro-svete, ki nastopa pri vseh javnih domačih priredi-tvah, kateremu je bila prošnja za podporo za go-dala odklonjena. Dobrodelni družbi Vincencijski konferenci za podpiranje domačih revežev je bila prošnja za podporo zavrnjena. Deležno je bilo pod-pore gasilno društvo. Odvzeta je bila plača obč. cestarju s 100 Din. Zavrnjena prošnja pomožne pisarniške moči za povišanje plače, ki za borih 500 dinarjev mesečno opravlja dnevno službo. V svrbo varčevanja so sklepali tudi o skrajšanju katehetskih nagrad za veroučitelje ter so sklenili poprašati za-rad skrajšanja še župansko zvezo v Ljubljani. Deba-tirali so o poučevanju verouku po učiteljih.

Dom gradimo

(Preserje pri Ljubljani.)

Društveno življenje, ki je do sedaj pri nas že več let počivalo, se je letos silno razgibalo. Da je prišlo do te razgibanosti, je vzrok v razvrnih raz-merah, ki so vladale pri nas. Začel se je že razkroj katoliške miselnosti. Vendar je bilo v nas še nekaj ognja, ki je letos vzplamtel z vso silo. Kljub težki gospodarski krizi smo se odločili, da si sestavimo svoj dom. Delo, ki smo ga začeli šele meseca junija, je šlo tako hitro naprej, da je dom danes že pod streho in upamo, da bomo mogli iti noter že v naj-

Angloški pisatelji in moderni plesi. Veliko pozornost in javno razpravo so vzbudile izjave vodilnih angleških pisateljev o današnjem modernem plesu. Shaw je med drugim omenil, da bi o modernem plesu rad povedal kaj po sebe, pa da mora odkrito priznati, da mu ne pride noben pravi dom-slek: um, ker da je njegov stud nad tem spako-vanjem prevelik. — Dalje omenja, da ljubi ples, seveda umetniški ples, ne pa tega od »šruceve« in južnih ameriških potepu-hov upeljane »fokac«. — Pisatelj Camptov se je pa izrazil, da je sedanjí moderni ples najslabjši izraz pokvarjenosti in ne-naravnosti našega časa.

Škotska. Tako vroče je. moje noje so pa mrzle kakor led. — tarša žena nekoga Škota. Mož hiti v gostilno in se vrne s steklenico piva ter jo pos-lavi k ženinim nogam. — Naravnost z ledu ga bom pil. — pravi ves za-dovoljen.

Najzanesljivejša pot vaa-kega Sloveka je pot, ki vodi v grob; s te Slovek nikdar ne zaide.

Na svetu ni večje lju-bezni od materinske lju-bezni; edina je, ki res ne pozna meje.

Cista slovenska kri, ki se pretaka po žilah tega rodu za sedem rodov nazaj, je dala Slovincem dva odlična sinova: pisatelja Jerneja Andrejka in njegovega strica, tržaškega rodoljuba Franca Andrejka. Dočim pa si je bil slednji v Trstu našel drugo domovino in si ni želel nikamor drugam, je ostal Jernej Andrejka z vsemi koreninami svoje krepke in plemenite narave vse svoje življenje zvezan z rodnim krajem in njega obilježjem, s svojimi starši, brati in sestrami, s celo občino in farno rovsko, čije častni občan je bil. Niti smrt ga ni mogla ločiti od njih. Pod rovskim zvonikom počiva plemeniti mož v svoji grobnici z materjo in očetom ter z ljubljeno soprogo Julijo.

Rudolf Andrejka.

Ded in babica.

Moj ded Martin se je rodil dne 7. novembra 1766, kot sin celozemljaka Jurija Andrejke iz Dolenj h. št. 1, in njegove žene Helene, rojene Rihtar iz Vrholj. Bil je dvakrat oženjen. Prva žena, ki jo je poročil l. 1794., je bila Elizabeta Pinter iz Rodice pri Domžalah p. d. Nekarjeva, hči Tomaža in Urše Pinter. Bila je nežna, mehkočutna in slabotna ženska, mož Martin pa precej robat kmet. V značajih sta si bila zelo različna, zato se nista dobro razumela. Kmalu potem, ko je porodila dva otroka, fanta in dekleta, je umrla. Fant je v mladih letih utonil v izpraznjeni apneni jami, ki se je bila napolnila z vodo; hčerko Jero pa je vzal pozneje za ženo Jože Rems, po domače Sinkovec v Zagorici št. 6; odtod še danes daljno sorodstvo s to hišo.

Drugič se je Martin oženil leta 1801., 6. avgusta, z Meto Dolar, p. d. Ulčarjevo iz Palovč. Prinesla mu je 370 gl. dote. Meta Dolar je bila rojena 15. junija 1779, umrla pa je 8. junija 1845 za vodenico. S to je imel Martin šest fantov: Franca I. (Serafinskega), Franca II. (Ksaver-

skega), Filipa, Jakoba, Jerneja in Tomaža, ter dve hčeri: Marjeto in Ano.

Martin je bil zelo varčen gospodar in umen čebelar. Imel je tri čebelnjake s 300 panji na raznih mestih svoje obširnega posestva ter si je z njimi služil lepe denarce. Njegova varčnost je skoro mejila na skopost. Prav nerad je plačeval davščine in plačilo zavlačeval, kolikor in dokler je mogel. Se očetu Juriju ni dajal vsega prežitka, kakor bi ga moral po ženitni pogodbi z dne 20. februarja 1794, tako, da ga je moral oče Jurij l. 1802. tožiti pri stolnem kapitlju ljubljanskem kot zemljiški gosposki Hudmanove hiše. Dosegla se je po kapiteljskem krajev-nem sodniku dr. Dietrichu dne 5. oktobra 1802 v Dolen-jah poravnava, po kateri je moral odsej Martin dajati očetu Juriju od čistega dohodka 268 gl. tretjino, t. j. 89 gl. za prežitek. Pred to poravnavo se je grunt cenil in na-tanko popisal. To je prvi in najstarejši seznamek celega Hudmanovega grunta, ki ga hiša hrani.¹ Cenilci so morali prej prisesti po dvornem odloku z dne 14. maja 1781. Ta prisega se je zapisala zaradi važnosti v sicer nemški zapisnik slovenski. Glasi se (seveda v tedanji pisavi, ki se ji pozna, da jo je spisal Nemeč) takole:

»Jest Johan Hribar, Urban Virk in Josef Remz per-shshem Bogu ussigamogashnimo eno pravo, zisto, res-snišicho ino suetno (sveto) persego, de potem jest usse (vse) ushitke (vžitke) tega Martin Andreikauga grunta suestu (zvesto) inu popravize, nobenimm ke lube ali suoraistve (sovražstvu) schatzou, letu toku guishnu (gvi-šino) jenu ressnitschnu koker meni Boh pomagei. Amen. Cenilci so cenili nastopno:

¹ Za onj polgrunt, ki ga je prapradej Jernej Andrejka, torej oče Jurija, prevzel od prejšnjih posestnikov v Dolenjah, ki so se pisali Križe (Chrissi), pa hranim prepis iz urbarja iz leta 1581. V njem je izkazano 9 davčnih njiv (Steueräcker), namreč: Na resju, v Dolu, pri hiši, v bregu, za grišem, pri poči, v njivi, v dolini in v Vrančnici. Od teh je plačeval polgrunt 3 fl. in 33 krajcarjev v denarju, od tovarnine pa 2 fl.

Maaija uničevanja blaga.

Radi prevelikega obilja hijacintnih pridelkov na Nizozemskem je precej padla cena tem produktom in gospodarstveniki se hočejo rešiti iz te »krize« na ta način, da bodo uničili nad 20 milijonov hijacintnih čebul. S tem se bo cena hijacint »popravljal«, svet pa bo za eno nemoralno početje bogatejši.

Kmet — častni doktor

Čast doktorja je podelila univerza v Upsali 79-letnemu kmetu Patriku Petersonu, ki je prejel med oranjem njih pisateljsko navdihenje, pa je napisal znanstveno delo velike vrednosti: odkril je zaklad narodnega bogastva: po dolgem delu je ustvaril besednjak, ki obsega 36.000 besed, in slovnico svojega narečja. Zbral je pravljice in pripovedke, pesmi in reke ter narodne običaje svoje ožje domovine, pa vse to poslal univerzi v Upsali ki mu je potem podelila zaslužen priznanje v imenovanju častnega doktorja.

»Ali ste vi tudi letalec?«
»Ne, motociklist.«

Na levi:

Dan premirja.

Pred spomenikom neznanega vojaka imajo Londončani sleherno leto slavje premirja. K slavlju pride tudi kralj in njegova družina. Toda ta mir traja le en dan, nakar se znova nadaljuje oboroževalne akcije.

Politika je neredko go-dlja, po kateri razni poli-tični voditelji pridno išče-jo meso.

»Taka je usoda,« pravi-jo ljudje, ko izvrše kako neumnost, ki bi je ne smeli napraviti.

Socialisti podpirajo svo-je časopise; zakaj ne bi katoličani svojega?

Misijska postaja v Vindhuku v Južnozpadni Afriki, obstoji iz velikega avtomobila, ki je tako preurejen, da lahko nosi s seboj oltar in majhen harmonij. Misionarji se s tem avtomobilom vozijo iz kraja v kraj, na njem mašujejo in iz njega pridigajo črncem, ki prisostvu-jejo službi božji z veliko gorečnostjo.

Tornado pustoši po Ameriki.

Pred nekaj tedni je bila še vsa svetovna javnost pod dojmom strašnih pustošenj po vzhodnoindijskih otokih in po nekaterih predelih severnoameriške Unije, zdaj pa so završali valovi in orkan in pogoltnili nad 2000 oseb. Za Kubo je prišla na vrsto država Newyork, kjer je orkan povsem opustošil mesto Queens (slika). Hiše so obvisle druga na drugi

Dr. Elza Soss

ordinira od danes naprej
v škofji Loki

za splošno zdravstvo in zobozdravništvo
pri Balantu (kjer preje dr. Jože Rant)

Novi grobovi

V Ljubljani je umrl 87 letni g. Jožef Černivec. — V Ljubljani je odšla v večnost učiteljica ga. Božič-Kmet Pavla. — Istotam je preminula 90 letna Ana Kraschowitz roj. pl. Renzenberg. — V Moravčah je zapustil solzno dolino, posestnik g. Karl Pergar. — V Bostanju se je poslovil od tega sveta g. Miha Peteršek. — V Dolu pri Hrastniku so zapeli mrtvaški zvonovi g. Antona Koširju, upravitelju v pokoji. — V Rušah so položili v grob go. Marijo Urbas. — V Ljubljani je zaspala v Gospodu 82 letna ga. Nežika Lindtner. — V Strugah je pri svojem sinu g. župniku umrl 86 letni gosp. Anton Orehek. — V Logu pri Sevnici je preminul 85 letni g. Kmetič Anton. — V Mostah pri Ljubljani je odšla v večnost zasebnica ga. Terezija Keber. — V Ljubljani je zapustil solzno dolino ključavničarski mojster g. Ivan Slanovic. — V Ljubljani se je preselil v večnost poštni uradnik v p. g. Milan Detela. — V Lahomsku pri Laškem je zapel mrtvaški zvon 71 letnemu posestniku g. Kranjcu Juriju. — V št. Lenartu nad Laškim so djali v grob posestnika g. Antona Lapornika. — V Banovcih pri Ljutomeru je odšel po plačilo v večnost 55 letni posestnik g. Franc Kardinar. — V Ljubljani je umrl Slavko Košak, sin strojnega stavca g. Alojzija Košaka. — Pri Sv. Juriju ob Taboru je preminul 68 letni sedlarski mojster g. Filip Pesko. — V Mariboru je za-

pustil ta svet g. Ivan Šorli, dvorni svetnik v pokoji. — V Konjicah je zapel mrtvaški zvon lekarnarju g. Vaclavu Prorazilu. — Naj počivajo v miru!

d Umrl je v Priglonci obrtnik Janez Starc. Bolehal je delj časa. Pokojnik je bil kremenit kršč. značaj, ki nikdar ni odrekel. Požrtvovalen je bil zlasti za katoliški tisk in povsod podpiral kršč. delo. Bog mu bodi plačnik!

Razno

d Bivši župan na Gmajnici pri Kamniku g. France Sršen je stal 19. novembra pred ljubljanskim sodiščem. Tožen je bil zaradi prestopka po čl. 4 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, češ da je 29. junija v neki gostilni govoril proti režimu. France Sršen, ki ga je zagovarjal dr. Natlačen, je bil popolnoma oprostjen vsake krivde.

d Zaščita države. Dne 15. novembra se je vršila pred sodnikom poedincem tukajšnjega okrožnega sodišča kazenska razprava zoper g. Franceta Toma, kaplan v Semiču, zaradi prestopka po členu 4. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, češ, da je napram neki učiteljici žalil Sokola KJ. Bil je obsojen na sedem dni zapore, poogjono za eno leto. — Prav tako se je vršila razprava zoper g. Martina Radoša, kaplana iz Starega Irga, radi prestopka po členu 4. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, češ, da je 10. julija 1932 čital v župni cerkvi starotrški pastirski list jugoslovanskih škofov iz leta 1921, v katerem se izrekajo škoške proti Sokolu in proti vzgajanju mladine v sokolskem duhu in v sokolskih organizacijah, da je tedaj nekaj iznesel z namero, da povzroči nerazpoloženo zoper državne naprave Sokola KJ.

G. Radoš se je zagovarjal, da je opazil že od jeseni 1931 v Poljanski dolini nekako protiversko gibanje, da mladina ne hodi več tako k maši in krščanskemu nauku, kakor je hodila prej in tudi ne prejema sv. zakramen-

Nega las pri otrokih. Pri otrokih je potrebna posebno skrbna nega las. Uporablja naj se mehak Shampon kakor je pri »Črni glavi«, kateri je priloženo tudi idealno sredstvo »Haarglanze«, ki ohrani lase prožne in zdrave. Pri umivanju las s tem sredstvom pa otroke posebno veselijo priložena očala, ki obvarujejo oči pred vodo in peno ter je tako otrokom umivanje las in glave v veliko veselje. 12

to v taki meri. Zato se je odločil, da je s prižnice prečital škofjski list dobesedno v prepričanju, da služi samo dobri stvari in v smislu prejetih navodil in ukazov. Sodišče je g. Radoša oprostilo, ker ni našlo podane krivde. Gosp. Radoša je zagovarjal odvetnik dr. Česnik.

d Zaščita države. Pred izrednim sodiščem v Belgradu so bili 17. novembra obsojeni: Oskar Davič, gimnazijski suplent, rojen v Šabcu, zdaj v Bihaču, na 5 let robije in 5 let izgube državljskih pravic; Negoslav Čublič, čevljar iz Bihača, na tri leta robije in 5 let izgube državljskih pravic; Mato Vuković, čevljar iz Bihača, na poldruho leto robije in 5 let izgube državljskih pravic; Alija Ibrahim Pašič, kmet iz Bihača, na 2 leti robije in 5 let izgube državljskih pravic; Nikola Komlanović, slikar iz Bihača, na 1 leto robije in 5 let izgube državljskih pravic; Hasan Ibrahim Pašič, Ahmed Titlić, Osman Palič, Rasim Evgić, Hasan Matič, Tisim Tihč, Vite Sumenković, Ibro Šakič, Hasan Zahorović,

Rumeni zobje kadilcev Po dolgem iskanju sem vendar enkrat našel pravo sredstvo za svoje zobe. Ze po trikratni uporabi sem dobil bleščečo bele zobe, vzile temu, da so bili od kajena rujavji in nelepi. Odslej ne bom uporabljal ničesar drugega, kakor "Chlorodont". P. Tomšič, M... Zahtevajte zato samo pristno Chlorodont zobno pasto, tuba Din. 8.- in Din 13.-, ter zavrcajte vsak nadomestek.

RAZNO

Goljuf, ki ni goljuf. Neki Francoz je prav spretno rešil vprašanje, kako se da v zastavljalnica zasluziti lepe denarje. Mož je namreč kupoval biserne ogrlice, na ovrtnice je pa pripenjal zaklopke iz pravega zlata ali pa iz platina in s pristnimi briljanti. Tako »privravnene« ovrtnice je nosil v zastavljalnice, kjer je dobival zanje tudi po 20.000 frankov. Svoje poslovanje je razširil počasi tudi na Špansko in v južno Ameriko. Ko si je na ta način pridobil nekaj milijonov, je odšel v zasluzni pokoj. Ko so pa prišli njegovi slepariji na sled, so ga prijeli, a mož je rekel, da ni nikdar nikjer trdil, da so biseri pristni. Ker se je pokazalo, da je njegova tretina resnična, so ga izpustili kot »poštenjak«, tako da sedaj lahko mirno uživa svoje milijone.

Traktor. V Rusiji so vprašali mužika, kako je zadovoljen s traktorjem. Mužik se je popraskal za ušesom in odgovoril: Orje, da se vse kadi, gnoja na zlodej ne daje.

† Jerneja Andrejke Mladostni spomini

Uvod.

Te mladostne spomine, ki obsegajo življenjsko dobo prvih 23 let njegovega življenja, je spisal Jernej Andrejka, pisatelj »Slovenskih fantov« v letih 1925 in 1926, torej tik pred svojo smrtjo.

Pisal jih je bolj sebi v razvedrilo in tolažbo, zlasti po smrti ljubljene soproge Julije, in li imel namena jih priobčiti. Zato so tudi tako izvirno in sveže pisani.

Ko sem iz obsežnega svežnja njegove spomsinske ostaline izločil precejšnjo kopico beležk in pripovedovanj zgolj rodbinskega značaja, je ostalo vedno še toliko zanimive in čestokrat edinstvene vsebine, da bi bilo škoda zanje, ako bi obležala v rodbinskem arhivu.

Spomini obsegajo dobo od l. 1850., ko je zagledal mladi Jernej luč sveta v Dolenjih, do l. 1873., ko vstopa kot 23 letni kadet v 17. pešpolk v Trstu. V njih se vrste v pestrem krogu ded in babica, njegovi starši, njegova otroška leta, leta ljudske šole in gimnazijskih študij, slednjič leta, prebita v kadetni pripravljalnici v Tridentu in v kadetnici v Inomostu. Spomini se končajo z vstopom v rodbinski krog pisateljevega strica, vpokojenega vladnega svetnika Franca Andrejke v Trstu.

Doba, ki jo tu popisuje Jernej Andrejka z njemu lastnim prikupnim in jasnim načinom, je že pol stoletja in kar se pa tiče njegovih prednikov, več ko stoletje za nami. Mi te dobe še malo poznamo; kar pa nam o njej

povedo doslej napisane politične in slovstvene zgodovine, je razmeroma malo, tako da ne moremo tega časa še v celoti spoznati. Važno dopolnilo so torej životopisi in sploh spominski (memoarni) spisi, ki jih je pri nas še bore malo. Zato so tudi pričujoči spomini malo več kot vsakdanje branje, ker vsebujejo, čeprav se v njih ne dogaja nič posebnega, vendar opis razmer in okolnosti našega resničnega življenja pred sedemdesetimi leti.

V mladinskem razvoju enega izmed darovitejših sinov se nam razgrne ob enem zgodovina in življenje celega rodu, časih do najtanjših in najglobljih gibalnih šil. Pred nami oživé zopet šege in navade prednikov, njih nazori in težnje, radosti in skrbi.

Vendar ne smemo pozabiti, da so bili ti časi precj drugačni nego današnji, podobni pa našim le, ker se tiče gmočnih razmer in trdega boja za obstanek.

Torišče prvega dela teh spominov so Dolenje, rojstna vas pisca in nje bližnja okolica. Občina in fara Rova, h kateri spada, je mala, nima niti 400 duš. Ob zadnjih izrastkih in hribih kamniških planin, ki se poizgubljajo v domžalsko polje in tje proti Črnemu grabnu, leže druga za drugo štiri vasi rovske občine in župnije: Rova s cerkvijo sv. Katarine, daleč vidno celo z ljubljanskega gradu; vzhodno od nje Žiče, Zagorica in Dolenje.

Banovinska cesta drži od Mengša sem čez železniško postajo Jarše-Mengeš, in mimo Radomelj do Rov; odtod pa gre dobra občinska cesta mimo Dolnjaj na vrholjski klanec čez Rafolče in pod Skrhanijo na veliko cesto v št. Vid. Po pešpoti čez Skrhanijo prideš iz Rafolč v desetih minutah do grada in cerkve na Brdu, odtod pa v petih minutah v Lukovico.

Vasica Dolenje, oddaljena pol ure od Rov in pol ure od Brda, je na severu, vzhodu in jugu obdana od nepre-

KAJ JE NOVEGA

Osebnosti

d Petinsedemdesetletnico rojstva je slavil dne 15. novembra lavantinski škof g. dr. Andrej Karlin.

d 90 letnico rojstva je obhajala oni mesec Uršula Knific roj. Pikuš iz Sp. Besnice pri Kranju.

d 80 letnico rojstva je praznoval v Novem mestu upokojeni pisarniški ravnatelj g. Franc Koderman.

d 75 letnico rojstva je obhajal te dni g. Ivan Markelj, dolgoletni župan občine Naklo. Živijo!

d 60 letnico rojstva je obhajal pretekli teden ugleden mariborski pekovski mojster g. Andrej Macarol. Bog ga ohrani še mnogo let!

d Sodarsko-mojstrski izpit je napravila pri podružnici trgovske zbornice v Mariboru Františka Drolc iz Vranskega.

d Razsodba državnega sveta. Državni svet je na pritožbo upokojenih in iz državne službe odpuščenih srednješolskih profesorjev razsodil, da se uničijo rešitve ministrstva prosvete kot nezakonite za te pritožnike: Inž. Ivo Zobec, profesor na gimnaziji v Murski Soboti; Janko Presker, profesor na gimnaziji v Murski Soboti; dr. Kajetan Gantar, suplent na Gimnaziji v Celju; Franc Capuder, suplent na gimnaziji v Novem mestu; profesorica Erna Kozina-Kovačeva na gimnaziji v Novem mestu; Alojz Sivec, profesor na gimnaziji v Kočevju; Niko Kuret, suplent na gimnaziji v Kranju; Fran Ambrožič, profesor na gimnaziji v Kranju; Joža Koletič, profesor na klasični gimnaziji v Ljubljani; Ernest Tomc, profesor na klasični gimnaziji v Ljubljani. — Prav tako je bil razveljavljen dekret ministrstva za trgovino, s katerim je bil odpušen iz službe Tone Krošl, suplent na dvorazredni Trgovski šoli v Ljubljani.

d Državni svet v Beogradu je proglasil upokojitve g. Josipa Čopa, učitelja telovadbe na klasični gimnaziji v Ljubljani, za nezakonito.

d Na zadnjem zborovanju društva »Krišćanska šola« so izvolili sledeči odbor: Ažman Andrej, duhovni svetnik, dr. Capuder Karel, profesor v p., dr. Dermastia Josip, vladni svetnik v pokoju, dr. Ehrlich Lambert, profesor, Grafenauer Ljudmila, soproga profesorja, dr. Krek Miha, odvetnik, Lebar Anica, strokovna učiteljica, Strukelj Ivan, šolski upravitelj, dr. Sušnik Lovro, profesor, Žerjav Ivan, katehet Zastopniki: dr. Pečjak Gregorij, častni stolni kanonik, za ljubljansko škofijsko zvezo, dr. Veble Anton, odvetnik v Mariboru, za lavantinsko škofijsko zvezo, Strnad Rudolf, davčni upravitelj v p., za podružnico stolne župnije. V nadzorstvo: Jeglič Janko, šolski ravnatelj v p., Pirc Josip, banovinski računski inšpektor.

Prporočila se prvi strovanski zavod

Vzajemna zavarovalnica Ljubljana

v lastni palači ob Miklošičevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Osije, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevićev trg 6, Sarajeva, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica XL puka 22, Beograd, Polnarskova 2

Domače novice

d Uredbo o verskih dolžnostih za srednješolsko dijaštvo je izdalo prosvetno ministrstvo. Uredba med drugim predvideva: 1. Vsako nedeljo obvezen obisk službe božje. 2. Trikrat na leto spoved. 3. Praznovanje vseh zapovedanih katoliških praznikov. Uredba določa, da se ob nedeljah in zapovedanih praznikih ne smejo vršiti taki izleti, ki bi dijaštvu katoliške veroizpovedi onemogočali obisk službe božje. Pred velikonočno spovedjo bodo tudi duhovne vaje. Istotako mora pričeti in končati pouk na srednjih šolah z molitvijo, ki jo je sestavil za dijaštvo katoliške vere predsednik škofovske konference.

d Cerkev svobodo. Širjenje tozadevne knjižnice, ki jo je spisal krški škof dr. Srebrnič, je ... prepovedala.

d Dobra kupčija z gobami. Po približni cenitvi je samo ljubljanska okolica prejela letos za gobe nad 200.000 Din. Se več so dale gobe zaslužka drugod v Sloveniji. Središče za trgovino in izvoz gob je Ljubljana. Po sodbi strokovnjakov je bilo letos prodanih do 300.000 kg suhih gob, ki so dale ljudstvu nad 13 milijonov Din. Po nekaterih krajih so družine zaslužile tedensko celo do 1500 Din.

MR. BAHOVEC

PLANINKA ČAJ

Bahovec čisti blago in
sili na vodo. — Zavitež
Din 20— v apotekah.

d Uprava Ljubljanskega veleesejma sporoča, da se vrši trinajsti ljubljanski mednarodni vzorčni veleesejem od 3. do 12. junija 1932. Jesenski veleesejem v Ljubljani v jeseni s priklučenimi razstavami gospodarskega in kulturnega značaja pa se bo vršil od 2. do 11. septembra 1933.

d V večjem številu so se pričeli vračati naši izseljenci iz Združenih držav Severne Amerike in tudi Kanade. Večina nima nobenih prihrankov.

d Trošarina na vino in »Trgovski list«. Glasilo trgovstva se v posebnem članku zavzema proti znižani trošarini na vino in zaključuje: Vse še zdrave in dobre sile v narodu se morajo strniti, da bo odpravljen vzrok, ki uničuje naš narod. In ta vzrok je odpravljena, oziroma znižana trošarina na vino in proti temu izviru vsega zla treba nastopiti z vsjo odločnostjo.

d Davica in oslovski kašelji se širita v St. Jerneju in okolici.

d Dva srnjaka je pogodil z enim strelom sivobrdati lovec France iz kočevsk. Mozlja.

d Zadruga usnarjev za Dravsko banovino opozarja, da bo vsakega nabiralca kož, kateri bo brez obrtnega dovoljenja z istimi tržili, naznanila pristojni oblasti, z zahtevo najstrožje kazni, ker po novem obrtnem zakonu ni trgovina s kožami in usnjem več prosta. Načelstvo.

d Ribarska zadruga iz Njivic na otoku Krku je zaprosila mariborsko občino za do-

Pri trganju v zobeh in glavi

se navadno priporoča
MASAŽA ALG
za masajo

Sečmenica Dlu 14—

Oglas reg. pod 2, Br. 2540/32

voljenje vsakodnevne prodaje morskih rib za trgu. Zadruga bo postavila posebno prodajna stojnico ter bo dobavljala dnevno sveže morske ribe po nizkih cenah, da bo omogočel nakup vsem ljudskim slojem. Tržni odsek mariborske občine se je s ponudbo njuvskih ribičev babil na svoji zadnji seji ter jo je sprejel.

d Beli planinski zajec, ustreljen na Klopem vrhu na Pohorju, je razstavljen v izložbenem oknu pri gačitelju g. Ziringerju v Mariboru.

d Vajeniški dom v Ljubljani je v surovem stanju že dograjen.

d Sadno razstavo je priredilo pretekli nedeljo sadjarsko društvo v Gornji Pomurju.

d Rešilno postajo namerava uskladiti prostovoljno gasilno društvo v Gaberjih pri Celju.

d Polovico strehe in stropa je uničil požar v baraki železniških vozovnih preglednikov v Celju.

d 119 delavcev so odpustili pri rudniku v Hudi jami pri Laškem. Zanimivo je, da so odpušteni vsi krščansko misleči. Ali poštenih ljudi podjetje najmanj rabi?

Veseli otroci. Vsaka solza, ki jo prihrani otroku, je dobiček. Tudi umivanje glave in las je otrokom v veselje z uporabo obil zoper peno, ki tvori omoč vsakega zavojčka »Crne glave« in obvaruje oči in obraz nesljivo pred vodo in peno. Vaš ljubljencek pri umivanju ne bo več vpil in jokal, marval se bo veselo smejal. Sredstvo »Haarglanz«, priloženo vsakemu zavojčku »Crne glave«, pa služi za izpiranje ter napravi lase mehke kakor svila, sveže in blesteče.

Med brati Hrvati

d Puška se ni sprožila. V vasi Apševca, nedaleč od Osjeka, so imeli cerkveno žegnanje. Tja je prišel tudi mladenič Marko Plavšič, ki je bil že delj časa sprt s fantom Markom Vujičićem. Plavšič je bil zelo vesel in dobre volje ter je po ulicah prepeval s cigani. Prišel je tudi do hiše Marka Vujičića. Vujičić je vzel puško in hotel ustreliti Plavšiča. K sreči se pa puška ni sprožila. Vujičić je bil obsojen na dva meseca zapora.

d Ko je nesel vrečo premoža čez železniško progo. Oni ponedeljek je hotel rudar Nikola Babič na železniški postaji v Koprivniških Bregih prenesti vrečo premoža čez železniško progo. Ker se je premalo oziral na tovorni vlak, ki je vozil skozi postajo, ga je butnila lokomotiva s tako silo na tla, da je obležal mrtev.

d Biseri v vrednosti 60.000 Din so izginali veleposestniku Ademagi Mešiču v Tešnju v Bosni.

d Oba so skupaj pokopali. V Pribičevicem je umrla, zadeta od kapi, 68 letna Magdalena Litzenberger. Pogreb je bil določen za nedeljo popoldne. Njen mož, 78 letni Peter Litzenberger je pripravljaval vse potrebno za pogreb, ne misleč, da bo čez 24 ur tudi on mrtev. Mož je bil zaradi ženske smrti silno žalosten in razburjen. Ko je obedel, da je

zadela možganska kap. Zgrudil se je na tla in bil pri priči mrtev. Položili so ga na mrtvaški oder poleg žene in sledečega dne oba skupaj pokopali.

d Vrnili so se k pravi veri. V Hrvačanih blizu Banjaluke, v majhni ukrajinski naselbini so blagoslovili te dni novo pravoslavno cerkev. Ob tej priliki je banjaluški pravoslavni škof imel daljši govor, v katerem je poudaril tudi sledeče: »To je prva cerkev, ki ste jo zgradili vi, pravoslavni Rusi, ki ste se vrnili iz unijatske vere v sveto pravoslavlje. Zato se danes radujejo in vesele v nebesih blažene duše vaših pradedov, ko vidijo vas, svoje potomce, svoje vnuke in pravnuke, znova v svetem pravoslavlju, ko vidijo, da ste zgradili na tem mestu pravoslavno cerkev, v kateri boste molili Boga za zveščanje svojih in njihovih duš. Bratje, vaš predjed so bili s silo in prevaro odtrga, od svetega pravoslavja in nazvani unijati ali grški katoliki, pripadniki vere, ki je preje v krščanstvu ni bilo. Oni so pač morali sprejeti unijatsko vero, ker niso mogli odoleti sili in mučenju. Toda vi, ki ste mnogo srečnejši; kakaj takoj, ko je v Jugoslaviji posijalo zlato solnce svobode, ste vi to znali izkoristiti ter ste se prostovoljno vrnili v pravoslavlje, vrnili ste se k svoji stari veri, k pravi veri, veri pravoslavni.

d Denar sem, če ne — bomba. Novosadski veletržec Evgen Klein je prejel te dni z okorno pisavo pisano pismo, v katerem ga pisec poziva, naj na določenem kraju položi 3000 Din, sicer bo v njegovo prodajalno vržena bomba. V pismu je bil določen tudi rok. Klein je o tem obvestil policijo, ki je postavila na označeno mesto tajnega policista. Obenem so tja položili zavitek v velikosti tisočdinarskih bankovcev. Vendar pa ni nihče prišel po zavitek. Iz tega sklepajo, da najbrže ne gre za izsiljivalni poskus, marveč samo za neumestno šalo.

d 1240 vagonov grozdja je dala letošnja trgateg v Hercegovini.

d Mlini za kmetško mletje in poslovni davek. Finančni minister je podpisal uredbo o izpremembi in dopolnitvi uredbe o plačevanju davka na poslovni promet. Po tej uredbi so oproščeni mlini za kmetško mletje plačila skupnega davka na poslovni promet. Odzadj bodo mlini za tako mletje plačevali skupno dvaodstotni davek na poslovni promet za izvršeno mlevsko uslugo. Razen tega bodo občinske oblasti odzadj za vsako prodajo moke na trgu pobirale skupen davek na poslovni promet od vsake osebe, ki se pri prodaji take moke ne more izkazati, da je na moko plačan skupni davek za mletje.

d Na 3450 prebivalcev v Jugoslaviji pride en zdravnik. Kaj pa je drugod? V Avstriji na 837, v Španiji na 1010, v Kanadi na 1066, v Švici na 1140, v Grčiji na 1166, v Nemčiji na 1237, na Danskem na 1346, v Belgiji na 1460, na Norveškem na 1555, v Franciji na 1596, na Švedskem na 2660, v Romuniji na 2879, v Bolgariji na 2900 in na Poljskem na 3100 prebivalcev en zdravnik.

d Negovanje lepote na medicinsko-kozmetični podlagi, to je nova smer, ki je zares dobra, če se zato uporabljajo pripomočki, katerim z medicinske strani ni oporekati, kot so: Fellerjeva Elsa-pomada za varstvo kože in Fellerjeva Elsa-pomada za rast las. Za v naprej poslanih 40 Din dva lončka brez daljnjih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Slubica Donja, Elzatrž 16, Savska banovina.

iz naše prestolice

d Naš berlinski poslanik g. Balugđič, ki je bil več dni v Belgradu, se je zopet vrnil na svoje službeno mesto.

d Nov poslanski klub. Več narodnih poslancev je izstopilo te dni iz dosedanjšega edinstvenega poslanskega kluba in so ustanovili svoj Narodni jugoslovanski klub. Za predsednika tega kluba je bil izvoljen Savro Trpkovič, za tajnika pa Lukič. V novem klubu ni zastopnika nobenega poslanca iz Slovenije.

d V Požarevcu je nenadoma umrl Ljuba Stojadinovič — Segedinac, bivši narodni poslanec in član glavnega odbora radikalne stranke. Večna luč!

d Šolske podpore. Prosvetni minister je predpisal pravilnik o podeljevanju državne podpore siromašnim učencem državnih učiteljšč. Te podpore lahko dobe siromašni učenci pod pogojem, da so državljanji kraljevine Jugoslavije, da imajo siromašne roditelje ali skrbnike, da so odličnega vedenja in da so končali prejšnje leto z odličnim ali prav dobrim uspehom in brez ocene dobro. Učenci siromašnih staršev ali skrbnikov ki so končali prejšnje leto z odličnim ali prav dobrim uspehom, toda z največ tremi redi dobro in ki so lepega vedenja, lahko dobe na utemljen predlog učiteljskega zbora polovično državno podporo. Ta podpora znaša polietno največ 1200 Din.

d Pri bolečinah v želodcu in črevih ter prebavilih navaja uporaba naravne »Franz-Josef« grenčice prebavila k rednemu delovanju in s tem olajša prehod hranil v kri. Zdravniška strokovna mnenja poudarjajo, da se je pokazala »Franz-Josef« voda posebno koristno pri ljudeh, ki se premašo gibljejo. »Franz-Josef« grenčica se dobiya v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

d Razpisan je natečaj za gradnjo asfaltirane ceste Zagreb-Belgrad, ki je proračunana na okoli 800 milijonov Din.

d Povabilo od glavnega odbora tajništva Zveze narodov, da se udeležijo svetovne gospodarske in denarne konference v Londonu, je dobila Jugoslavija.

d Šefi generalnih štabov Male antante so se sestali v Belgradu, da se dogovore glede enotnega stališča za bližnjo razorožitveno konferenco.

d Pet železničarskih nabavljalnih združenj je v naši državi, in sicer v Belgradu, v Sarajevu, v Zagrebu in v Ljubljani. Članov imajo te zadrge 25.715. Blaga so prodale te zadrge za 120 milijonov dinarjev.

Nesreče

d Hiša je zgorela posestniku Ivanu Arbajterju v Malem Paradižu v Halozah.

d V miki je utonila posestnica Magda Dominič v Koncovščaku pri Čakovcu.

d Preveč se je približala ognju. Dveletna punčka s Pristave pri št. Jerneju je šla skupno z drugimi pastirji na pašo. Na travniku so otroci zakurili, se grelj in pekli kostanj. Živina pa se ni rada pasla; uhajala jim je na sosedove njive in so jo zato morali pogosto vračati. Medtem, ko so drugi pastirji hodili vračat živino, je ostajala mala deklica sama pri ognju in se grela. Ko pa so zopet vsi odšli, se je dekletce v otroški nerazodnosti malo preveč približalo ognju, da so jo

ODOL
ne kvari zobne sklenine,
dasiravno
ima največjo
snažilno moč.

v hipu objeli vroči plameni, ji zažgali obleke in izpremenili v živo bakljo. Ko so se nato pastirji vrnili, so našli malo tovarišico v groznem položaju. Obdana z mnogimi ranami in opeklinami se je zvijala v groznh mukah in je nudila pretresljiv pogled. Prenesli so deklico domov, a že par ur nato je ugasnilo mlado življenje.

d Ker se pesek kopala. Te dni se je dogodila smrtna nesreča v vasi Križevcu, občina Vratušinec pri Čakovcu. 18 letna mladenka Terezija Novak je šla iz vasi po pesek. Ko ga je kopala, se je vdrla velika plast peska, ki je nesrečno mladenko podsula. Z njo je bilo nekaj otrok njene tete, ki so ji hoteli pomagati. Ker pa je bila nevarnost, da tudi otroke podsuje pesek, so odhiteli domov po mater. Mati je odkopala pesek in našla Terezijo nezavestno. Vzdignila jo je in nesla proti domu. Med potjo pa je Terezija na njenih rokah izdihnila.

d Ker se je slomila lestev pri pokrivanju kozolca je padel s strehe pos. sin Anton Jevševar iz Tiboboja, obč. Mirna. Poškodba na roki in glavi.

d Z vrelo vodo se je poparil in umrl 9 mesecev stari Maks Zupanc z Ostrožnega pri Celju.

d Ker mu je padla pri sekanju bukev na glavo, je umrl Ivan Malinar, delavec v Gozdu pri Lepenici, nedaleč od Jelenja v Hrvatskem Primorju.

d Razne nezgode. Ko je zašel pod kolo, si je zlomil roko 65 letni kovač Anton Novak na cesti iz Loke v Soro. — Raz avtobus je padla na tla in si zlomila roko posestnikova žena Marija Predalič iz Grosuplja. — Pod voz je padla in si zlomila nogo 40 letna župnijska kuharica Marija Kocijančič na Jančah. — Pri padcu z motornega kolesa si je prebil črepijo in zlomil obe roki Ivan Rupen, prokurist pri tvrdki Lutz v Ljubljani. — V oko se je po nesreči s flobertovko ustrelil mizarški pomočnik Josip Boruška iz Prekorij pri Celju. — Bo najbrže ob oko. — Ko je padla na cesti, si je zlomila levo nogo 65 letna hišnica Marija Tomšič iz Praporeč pri Litiji. — Roko je zmečkal hlod posestnikovemu sinu Antonu Poglajenu v Cerovec pri Litiji. — Resne notranje poškodbe je dobila, ko je padla z lestve, 54 letna Marija Pohar v Naklem. — Pri padcu s kolesa je dobil hude notranje poškodbe 16 letni mizarški vajenec Anton Igljič iz Kamnika. — Padla je in si zlomila nogo Kristina Rožanc v Topolu pri Begunjah. — Kazalec desne roke si je odseknil pri delu 24 letni zidar Peter Petaro pri Dev. Mariji v Polju.

krajem časa. Da se je dom zgradil v tako kratkem času brez vsakih predpriprav, se moramo zahvaliti ogromnemu trudu in požrtvovalnosti vseh faranov. Dom je zgrajen po načrtu univ. prof. arh. Vurnika in bo ponos za faro in spomenik, ki bo velika priča potomočem o naših delavnosti. Veliko navdušenje za družbeno življenje vlada zlasti med fanti, ki delujejo v fantovskem odseku, nič manj pa ni delaven dekliški krožek. Opaziti se že sedaj pri prvih početkih društvenega delovanja. Za surovost, ki je dosedaj vladala v naši fari, izganja Mladina kaže vedno več smisla za kulturno delo v društvu.

Pevske društvo

(Sneberje-Zadobrova.)

Pri nas se je vršil pred kratkim občal zbor »Pevskega društva«. Društvo šteje 40 rednih, 18 podpornih in 4 ustanovne članke. Mešani pevski zbor se je udeležil vseh prireditelj, ki so bile na programu Pevske zveze, poleg tega v D. M. v Polju z Jelčjevo prisrčno, v Šmartnem ob priliki 10 letnice pevskega društva »Škrjanček«. Sam pa je priredil okrožno koncert pod vodstvom prof. M. Blajka. Razen tega dela, sestankov, vaj, sej itd. se je odbar pejal z načrti za postavitev »Pevskega doma«. Načrti in načrti niso ostali brezuspelni. Danes imamo pod streho nov »Pevski dom«, ki bo v korist glasbene umetnosti nam in posebnim rodovom. Zasluge za to grede v prvi vrsti Lovčetu in Avčičevi hiši in članom, ki so zgradili stavbo brezplačno, s samim kulturnim, in to večer za večerom po svojem težkem dnevnem delu. Ko so drugi vsakani legli k počitku, si pri domu silili izvenekanje lepaj, ki so odmevale ponoči v noč. — Izvoljen je bil stari odbor: Vodnik Ivan, Avčič Franc, Črnak Ivan, Jerman Ivanka, Marolt Franc, Rozman Viktor, Lovša Ivan, Lebar Martin, Zorc Andrej. — Tovariši pevci in pevke, pogumno in vztrajno naprej, in s tem bo naše delo pokazalo velike uspehe v bodočnosti.

Nova kapelica

(Šmartno pri Litiji)

V nedeljo 20. t. m. popoldne je bila v Gradiških latic nenavadna in lepa slovesnost: blagoslov nove kapelice in nepogajna kipa M. B. Pavel Brlec, posestnik iz Gradiških lanov, je za časa vojne obljubil, da v službu srednje vrstne postavi kapelico na čast M. B. S pomočjo dobrih vernih sosedov je iz obljubljene kapelice nastala precej velika kapelica, ki je v poncu ne samo vsakdanj, ampak vse ljubljanske doline. Kapelica je zidana po načrtu g. Goronca v modernem slogu, tako da vsakemu na prvi pogled ugaja. Nekaj posebnega je tudi kip M. B. s Jezuškom v naročju, kateri drži ročni venec v rokah. Slovesnost je bila precej zanimiva, nazivnost neprekosljiv. Slovesnosti je prisostvovala velika množica ljudi od blizu in daleč. Obredne slovesnosti blagoslovitve je izvršil g. dekan Anton Germik.

Zlata poroka

(Dole pri Litiji)

Zlatoporočnica Franc in Marija Dolanc sta praznovali 30 let od omenga dne, ko sta l. 1882. pri poroki obljubila zakonitno zvestobo za celo življenje. Te Vani je bil dogodba ne samo za zivelnega človeka in za 32 let stare nevesto, ampak za celo faro. Za četr ure pred omengom so naznanili doški svobodni, da ni bil 14. november navadni ponedeljek. Ljudje so vrveli skraj tako kot v nedeljo v bolji kram. In ni čudno! Saj že 30 let ni bilo takega dnevdika pri nas. Od osmih parov, ki so bili pred 30 leti oblikani, je bil ta zadnji in tudi edini, ki je še danes živ. Po krasnem govoru, ki ga je imel domači g. kaplan, so bile roke zlatoporočencu roket ovite s žilno, ki jih je spomnila na vse veselje in žalostne ure potdesetih let. Ni čudno, da je kmalu solza hvalečnosti in se drgnili vadih k vzemogobnemu, ki jima je toliko časa lepjal skupno življenje. Tudi mi jima čestitamo k veselemu dnevdiku in želimo, da ostanejo še dolgo let združena in čvrsta!

Šmartnjski popotnik.

(St. Vid — Vilinja gora.)

Najprej povem, da vasi stani št. Vid dobernjaki svobodni. Prej sem moral peh na pol ure odaljeno postajo, če sem se hotel peljati v Ljubljano ali Novo mesto, zdaj pa počakam avto kar na glavno trgo v St. Vidu. Ta avtohus pride prav vsem krovjem za Dolenjski cesti, ki so oddaljeni od postaje. Tudi drag ni! — Tisti dan po Martinovi nedelji pa sem imel opravke v Vilinji gori na sodnji in še drugod. Ker sem bilkrat zasedel avtohus in vish, sem moral iti peh. — V gostilnah ob cesti no že parovod spali, čepave je bilo ure še sem. Nenda so predeligo vodbe martinovski. Martinovski se je

najbolj poznalo v Višnji gori. Čeprav je bil najpopolnejši dan, vendar so električne žarnice še gorele, menda so gasilci žarnice zaspali. Vprašal sem neko Viljanko, zakaj pri belem dnevu gori električna. Pa mi ni hotela povedati zakaj, samo pomenljivo se je nasmehnila. Pa pravijo, da je elektrika predraga?!

To in ono.

(Primskovo pri Litiji)

Martinova nedelja je bila mirna, gostilne skoraj prazne. Ljudje so se spametovali, ali bolje rečeno: žep jih je spametoval. — Zadnje dni smo imeli slabo vreme, megla se je vlačila po hribih kakor potuhnen pes. Solca pa sploh ni bilo na spregled. Sedaj pa je pritisnil še občutno mraz, toplomer je kazal 15. t. m. —1° C. — V ljubljanski splošni bolnišnici je umrla 12. t. m. Frančiška Mulh, doma iz Stare gore v 50. letu starosti. Pokojnico so pripeljali iz Ljubljane na Primakovo. Pokopali so jo na domačem pokopališču, kjer je hotela počivati. Malone cela fara se je udeležila pogreba. Ostalim naše iskreno sožalje, njej pa naj sveti večna luč! — Človek bi mislil, da na Primskovi ne zaidejo berati, pa jih je toliko, da si kar kljuko podajajo. Najrajši imajo vino in žganje. Delati pa ne mara nobeden, mu premalo znesec. Ali ne bi bilo dobro in pametno, da bi vsaka občina sama skrbela za svoje reveže, da ne bi delali drugim ljudem nadlego?

Smrtna kosa.

(Novo mesto.)

V novem mestu je umrl v 84. letu starosti sobni slikar in posestnik Ivan Pintar. Rojen l. 1849. v Poljanski dolini nad Škofjo Loko, se je v Idriji izučil podobarstva in služboval kot tak pri naših poznanih mojstrih. Pozneje, ko je ta obrt začela propadati, se je posvetil soboslikarstvu in se pred 55 leti naselil v Novem mestu. Cielan je bil ne samo kot strokovnjak, kar priča še mnogo cerava na Dolenjskem, ampak tudi kot človek blagega značaja, ki je neštitem pomagal v nesreči. — Bil je pa tudi od začetka zvest naročnik »Domoljuba«, katerega je pridno čital do svoje smrti. Naj počiva v miru blaga duša!

Novice in Bele krajine.

(Metlika.)

Martinjski semenj v Metliki. Vsako leto se je ob tem sejmu največ intrililo. Zima že pritiška, zato vsakdo pohiti, da se pred mrazom zavaruje. Seveda, če ima s čim. Takih je pa letos prav mnogo, ki bodo raztrgani in letno oblečeni preživeli zimo. Tisti pa, ki le kako morejo, so pomedi zadnje groše, da oblečejo otroke za zimo. Tako je razumljivo, da je martinjski semenj dal neka izkupička. Po trgovinah in po štutilih se je primeroma dobro obnesel. Na stotine parov čevljev so nesli na vse strani. Seveda so segali le po najcenejšem. Kako pa bi drugače, ko si je pa še zato moral presnagati tposoditi, kdor pač še ima koga, ki mu je posoditi mogel. Živinski semenj pa se je obnesel bolj slabo. Saj je sedaj kar stalno tako, da so cene visoke le tam, kjer kmet kupuje, ntake pa tam, ker prodaja. Zato so imele tudi na živinskem trgu ceno samo one livali, ki so jih kupovali

Dne 25. aprila t. l. sem zavaroval svojo teto Kmetič Nežo iz Zg. Brnika pri „KARITAS“.

Po 6. mesecih pa je teta umrla na pijančnici in „KARITAS“ mi je izplačala posmrtnino, zakaj se ji najlepše zahvaljujem.

Zavaroval bom sedaj sebe in ženo in bom to pošteno zavarovanje vsem priporočal.

Janez Lužar, Izp. Brnik št. 8.

kmetje. Mladi prašički so imeli prav ugodno ceno. Od sto do stoptdeset dinarjev komad. Debeli prašiči so bili komaj plačani po 7 Din. Pa pravijo, da je drugod cena že dosegla 11 Din. Voli so prišli komaj do 4 Din. Pa tudi po dva dinarja je še plačevala živina. Tako, da je položaj res do kraja brezupen. Na ta način kmet absolutno ne more več živeti. V javnem interesu je, da oblast poišče način, kako zaščititi ceno kmetijskim produktom. Le potem si bo kmet opomogel, vse druge različne ga bodo le še bolj težile.

Predavanje. V terek ob sedmih zvečer se vrže v društvu javno predavanje s skioptičnimi slikami o čudih, lepotah in grozotah Indije. Predaval bo misijonar Viktor Sedej, ki se pripravlja na odhod v Indijo.

Novice

(Izpod Trške gore.)

Ker sem imel v St. Petru ravno nekaj najetih opravkov, sem si mislil: ravno prav, bom pa stopil doli v nedeljo, ko bo blagoslovitev nove sole. In se je zbralo od tej priliki veliko ljudi, zastopniki oblasti itd. Bilo je vse lepo pripravljeno: deklaracije žolarčkov in tudi govorniki so vsi izražali svojo željo, naj bo sola res krščanska, ker le tako bo služila svojemu namenu. Le v krščanski holi se bo vzagolil pošlen rod, le od tam bodo izšli Bogu dobri otroci in domovini zvesti sinovi. — Predstava »Pri kapelici pravijo, da se je mnogim zelo dopadla. Zvedel sem, da se v nedeljo 27. t. m. ob pol 3 na splošno željo posovi. Pa tudi za božič pripravljajo Prosvečno društvo ljubiteljem dobrih iger posebno presenečenje.

Mlekarna

(Ribnica)

Naravnost ginjivi prizori se vidijo vsak dan odkar je ustanovljena mlekarna v Dolenji vasi. Čela vrsta otrok in žena se pomiče v mraku iz Ribnice in okolških vasi s praznimi posodami v mlekarno. To so revne družine delavcev, mnogo brezposelnih in revnejših kajzarjev, ki grede po poseta mleko. S finimi aparati se namreč mleko pasteurizira, posneto mleko pa jemljejo revne družine za dom za vsakdanjo hrano. Po več hirov za nezahvalnežek deli mlekarna siromašnim družinam. Kilo žalostnih obrazov se vračajo domov, kadar se morejo vlad prevelikega popravčevanja po takem mleku priti vsi na vrsto. Vse to kaže, kako občina koristi je mlekarna v Dolenji vasi ne le za živinorejca, ki mleko oddajajo, marveč tudi za revno delavstvo. Vredna je mlekarna splošne podpore za vsa vednih žikan!

Kmetiča ustanova

(Kočevje)

Kuhinja, ki je združena s mlekarno v Kočevju (na cesti s kolodvora v mesto nasproti fotografiji Dornik) postaja zares ljudska. Delavstvo, obrtno kmetko prebivalstvo in uradništvo dobiva v kuhinji dobro in zelo cenoano hrano. Kostilo z juho in mesom in dve prikuhi 6 Din, večerja gorja in obična kot tudi kosilo po 4.50. Dobi se zajutrek in ob vsakem času gorja juha, mleka, kava i. dr. Kar je mlekarna in kuhinja ustanova živinorejske zadruge v Dolenji vasi, je vsak dan avto vse, kar se gostom audi. Alkoholna pijača nikoli ne pomenja, ker je brezalkoholna. Poslušajte se je tudi kmetki ljudje, ki prihajajo po opravih v Kočevje, saj s tem poprivate največjo potrebo kmetov v sedanjem času, vnovčevati namemu kmetu prideleka.

Naznanila

n Šmartno pri Kranju. V nedeljo, 27. nov. bo v Šmartinskem domu prav nazivno predavanje s slikami. Predaval bo g. profesor Janko Miklar. Vstopnina je za osebo 2 Din. Ker so ravno predavanja za naš čas zelo potrebna, vabi odbor »Prost. društva« k obilni udeležbi. Če ime g. predavatelja jamei, da se ne bomo dolgočasil!

n Vejake iz svobodne vojne Trnovskega in Senjajakobskega okraja v Ljubljani vabimo k važnemu sestanku in razgovoru v nedeljo, 27. dopoldne ob 10 v gostilni Sekliš. Pred konjajnico v Trnovem. Pridite vsi! — Osrednji odbor Zveze bojnikov.

n Slovniška prosveta priredi prosvetno društvo v Hrušici v nedeljo, dne 27. nov. ob 4 popoldne. Na programu govor, petje, deklaracije in igra »Rozmarin«. Dne 5. decembra pa ima naše društvo lep Maklavčev večer s smehalno igro »Zdaj sem, zdaj tja«.

n Prosvetno društvo Brasovica pri Ljubljani priredi v nedeljo 27. novembra ob 3 popoldne in ob pol 8 večer v »Društvenem domu« krasno in nad vse pretečajno ljudsko igro v treh delajkih

»Za čast in kri«. Navedena igra ima v sebi vse polno lepih in do solz ganljivih prizorov, ki se dogajajo v tej drami. Vsi prijatelji našega društva lakretno vabljani!

»Prosvetno društvo ob Savi priredi v nedeljo 27. novembra ob 3 popoldne igro s petjem v 3 dej. »Pri kapelici«. K obilni udeležbi vabi odbor.

»Naša Sloga«. Mogoče ni še vsem znano, kaj je »Naša Sloga«. Naj jo torej spozna tudi širša javnost, ne samo duhovščina. Res ima sicer »Naša Sloga« poglavitni namen, dobavljati ...

potrebščine cerkvam: Od malih zvončkov do velikih baldahinov, bauer in zastav; od najpreprostejših oblek za ministrante do najdragocenejših drugih cerkvenih oblačil in paramentov; mašne plašče v vseh moških ... potrebnih za mrtaško odre; najbogatejšo lubro monštrane, kelihov, elborije, relikvitarjev; dalje cerkvenih svetilk, svečnikov, križev in še nešteto drugih predmetov, kakor n. pr. raznih kipov v vseh velikostih. — Marsikaj izmed tega ni namenjeno samo cerkvam, ampak je nujno potrebno tudi našim domovom! Ali si moremo misliti družinsko stanovanje brez križa, brez svete podobe, brez kipa svetnika ali svetnice — patronov družinskih članov? In brez svetilke pred njimi, kjer se priže luč vsaj ob gotovih dneh? Vse lo in še več: razne vrste jastre, domače oltarčke, lesene nagrobne križe, slike in izdelke naših domačih slovenskih umetnikov, dohite pri »Naši Slogi«. Pa še to lahko povemo: »Naša Sloga« ima tudi karitativni (dobrodelni) namen. Z gotovim odstotkom od čistega dobička hrče namreč podpirati duhovska podporniška društva onih škofij, kjer naročajo cerkve in župniki svoje potrebščine pri »Naši Slogi«.

Kaučji

Program Radio Ljubljana od 24.—30. nov. 1932.

Vsak delavnik: 12.15 plošče; 12.45 Dnevne vesti; 13.00 Čas, plošče, borza; 17.20 Salonski kvintet; 22.15 Čas, poročila. — Četrtek, 24. nov.: 18.30 O šahu (dr. Vidmar); 19.00 Poskusi umetnega razvoja; 19.30 Pogovor s poslušalci; 20.00 Prenos iz cerkve sv. Petra v Ljubljani. Ogled solo in pevski zbor; 21.30 Prenos iz kavarne »Zvezda«. — Petek, 25. nov.: 11.15 Solška ura; 18.30 Gorjiška ura; 19.00 Francoščina; 19.30 Gos odinjska ura; 20.00 Prenos koncerta »Sloga«; 21.30 Prenos iz kavarne »Zvezda«. — Sobota, 26. nov.: 19.00 Angličina; 18.30 Gimnastične vaje; 19.00 Poglavlje iz sociologije; 19.30 Zgodovina filozofije; 20.00 Prenos opere iz Zagreba »Pri treh mladenkacih«. — Nedelja, 27. nov.: 9.00 Smučarska gimnastika; 9.30 Prenos cerkvene glasbe; 10.00 Versko predavanje; 10.30 Solška ura; 11.00 Salonski kvintet; 12.00 Čas, poročila, plošče; 15.15 Harmonika solo; 15.45 Recitalija in petje; 16.30 Za srečo v tescro, izseljenska igra; 16.45 Valčkova ura salonskega kvinteta; 20.00 Zabavni ribiški večer; 21.15 Salonski kvintet; 22.00 Čas, poročila; 22.15 Jazz orkester Odcon. — Ponedeljek 28. nov.: 18.30 Esperanto; 19.00 Srbobrvščina; 19.30 Zdravstvena ura; 20.00 Pevski koncert »Zlate Gongljance«; 20.30 Prenos del. pr. vs. večera iz Delavske zbornice; 21.45 Plošče. — »Torek«, 29. nov. 11.15 Solška ura; 18.30 Nemščina; 19.00 Gospodrska in socialna vgoja; 19.30 Kratak pregled zgodovine izvedoslovja; 20.00 Prenos iz Zagreba. — Sreda, 30. nov.: 17.30 Otroški kotiček; 18.00 Salonski kvintet; 19.00 Ruščina; 19.30 Literarna ura; 20.00 Devov večer (prenos iz Unioha); 21.15 Romny jazz v sodelovanjem pevskega kvarteta.

Dobre knjige

Vsem družinom in odrom sporočamo, da je izšla v založbi Misijonske tiskarne v Grobljah nova izvrzna slovenska komedija »Voda«, ki jo je spisal Joža Vombegar. Komedija je polna zdravega humorja in obravnava gotovo za vsako drugo slovensko občino prevažno vprašanje vodovoda. Knjižensko naroča ali pri založbi (Misijonska tiskarna pri Domžalah) ali pri avtorju samem (Joža Vombegar, Ljubljana, Celjska cesta 14). Dobi se tudi v vseh večjih knjigarnah. Cena knjige (izven knjigarn) je 28 Din. Oder, ki kupi določeno število izvodov (veliki odri 6, ostali 4), ima pravico do uprizoritve in je prost vseh avtorskih tautjem. — Obenem sporočamo, da izide v kratkem v isti založbi druga drama istega avtorja z naslovom »V rnitve«, drama, ki na globoko prepričuje našim prikazuje posledice svetovne vojne, ki se kažejo v tem strahotnejši obliki, čim bolj so časovno odmaknjene od nje — zdaj v letih pomirjenja, ko čas merije že nekako

tone v pozabljenje... Cena knjige je (izven knjigarn) 25 Din. Pogoji za uprizoritev so isti kot za »Voda«. — Ker je naklada majhna, opozarjamo odre, ki žele uporabiti omenjeni drami, naj čim prej sežejo po obeh knjigah, kajti pozneje ne bo več mogoče ustreči poedinim odrom!

Flisek Viktor: Gamberška kronika. Zgodovinski igraček v treh dejanjih. Založila Krekova mladina v Zagorju ob Savi. 5 izvodov stane 40 Din. S tem je plačana tudi tautjema. Drama, ki jo je spisal delavski pisatelj, opisuje čase, ko so našim pradedom gospodovali tuji graščaki in njihovi valpti, pa tudi izdajci iz vrst lastnega naroda. Delo ima izrazito socialno smer in je za naše razmere prav primerno. Igra je tako zaradi ne prevelikega števila oseb, kakor tudi zaradi malih zahtev na oder mogoče povsod uprizoriti. Priporočamo!

»Alkoholno vprašanje.« Dnevi za poživitev in za razširjenje treznostnega gibanja so za nami. Bodičnost naj pokaže in rodi obilen uspeh in vsejano seme naj prinese obilo sadu tudi tistim, ki so hodili doslej pola v nasprotni smeri! To-le pa imam ob tej priliki še na srcu. Dejal bo te ali oni: Saj ni prav ne ...

Širjevanje ideje za treznost ali bolje za iztreznjenje našega naroda. Le počasi prijatelji! Pouka ne manjka, manjka le tistih, ki bi se hoteli zaničati zanj in se razvati po nlem. Po založnišvih na poljeah in v skladiščih se praš namreč knjiga »Alkoholno vprašanje«. Na to, 160 strani obsegačo knjigo bomo opozorili s pričujočimi vrsticami. Pred petimi leti je zaleđala teli dan, pisana z najboljšim namenom, koristi našemu narodu z vsesprijetnim poukom o alkoholnem vprašanju in o vsem, kar je v zvezi z njim, zlasti o nemoralu, o razbradnosti, ki se je razpala sporadno s pijančevanjem že do skrajne meje. Danes pa se skriva ta prav tako sedaj kakor pred petimi leti aktualna in potrebna knjiga v temnih predalčih založništva. Sezite po njej — vsi, ki se zanimajo za tolikani pereče vprašanje o sredstvih boja zoper alkoholno poplavo in nemoralo. Glede na slabe gospodarske razmere je cena knjigi znižana na 10 Din. Pišite po njo na pisarno »Svete vojske«, Ljubljana, Dunaška cesta 17. Dohva se tudi v raznih knjigarnah.

Mali oglasnik

vsaka doma vrstica ali v prostor velja vsakrat Din 5. Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico vsake kupine o kmetijske potrebnosti ali prodajni svoje pridelke ali druge poslo. oziroma obratki pomočnikov in va enega in narobe

Majhno hišico

novo v živo prodam. Oult k št 32, posta Vt pri Ljubljani

Krava s teletom, srednje velikosti, simeodoljske p sune, pri 3 teletu in rodaj. Janez Škorjanc, Staravas 6, Gro-u-je

Čevlje, kineski vzdrže in mokroti, Vam naredi Jernej Jeraj, Zapoge 10 p. Smetnik

Organista

za kraj, blizu L ubljane, sprejm mo v stalno službo takor. Orglarska šola ni te ipozov. Poteg p ače se zelo dober postanski zastavek. Pogoj je veselje do društvenega življenja. Ponudbe z navedbo doseganega udeleževanja v krščansko socialnih in prosvetnih organizacijah naj se s prilženimi priporočili in kolik mi spribevali oaljajo takoj na upravo lista pod »Naš sloveks št. 16.735.

Mizarskega valenca

sprema takoj Kebar Jos., št. Vid nad Ljubljano št 79

Posotila brezobrestna za odkup zemljiškoknjižne a dolga, naku) posestva in zidava hiš podeljuje »Za druga«, Ljubljana, poštu predal 307. Iščez z isto nlike

Mo op! Radi elektrifikacije se dober bencin-motor v moči 5 k.s. ugodno naprosaj. Po zveđbe daje g. Fr. Brez, gost Vodice 110 nad Ljubljano.

Silvovka, brušev ter kup in Ponudbe s cenoin gradnje jo na upravo Domoljuba pod »Dobro žganje« št. 16.478.

Klapca, treznega pridnega samostojno voditi gospodarstvo, sprejemam. Ponudbe s navedbo zahtevane plače na upravo Domoljuba pod značko »Poštenje« št. 16.723.

Žene in dekleta

zapomnite si: »Obleka naredi človeka!« Deb o, elegantno in poceni bodele oblečene, ako še danes naročite nove vzorce volne, svile, sukna, pliša, barhen a in drugih modernih tkanin za obleke in plašče. Velika izbira raznega manufakturnega blaga po globoko znižanih cenah!

Trgovski dom

Stermecki, Celje 19

Vzorci in bogato ilustrirani cenik zastoj!

»Ali si že slšala o Barbi?« — »Ne, kaj pa je?« — »Oba njena zeta se pričkata, pri katerem naj bi stalno prebivala.« — »To je pa lepo, da jo imata oba tako rada.« — »Oni zet, ki je v Kočevju, jo sili, naj gre k onemu v Radovljico, oni iz Radovljice pa, da naj bo v Kočevju.«

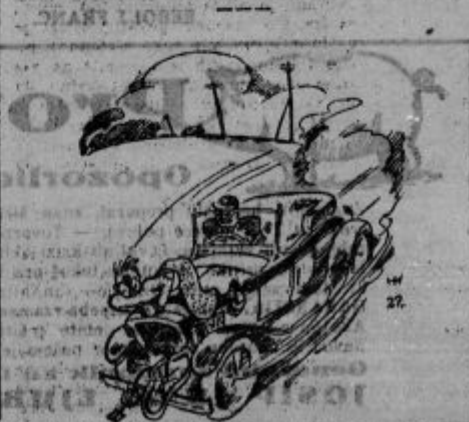
Brinje in fige dobiti zopet v najboljši kakovosti pri FRAN POGACNIK-u, Ljubljana, Dunaška cesta št 67 (nasproti mitnice)

»Oprostite, nobenega denarja nimam danes pri sebi, je dejal gost v gostilni.

»O, nič ne de, vaše ime zapisemo na steno in plačate lahko prihodnjič, je odvrnila natakarica.

»Ne, ne, ne, tega ne, je branil gost, vsakdo, ki bo prišel v gostilno, bo ime brale.

»Nič se ne bojte, bomo pa še vašo sukno obdržali, da bo zakrila pisanje.«

»Pa čeprav moram do jutra voziti, tega koleksarja pa hočem prehiteti!«

Za revmatične bolečine

za masažo, trganje v členkih, bolečine v križu, obrazu in vsem telesu, imejte stalno pri hiši Fellerjev Elsafluid. — Pravi Fellerjev Elsafluid se uporablja že nad 35 let kot domače sredstvo za nego telesa in obrambo pred mnogimi obolenji. Za one, ki so preveč občutljivi ter se lahko prehlade, dobe nahod in bolečine v

vratu, migreno, slabo spe, je Fellerjev Elsafluid posebno koristen. Dobi se v vseh lekarnah in tozadevnih trgovinah po 6 Din, 9 Din in 26 Din. Po pošti najmanj 1 paket (9 poizkusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki spec. steklenici) za 58 Din, štiri taki paketi za 200 173 Din pri I-karnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja Elsatr 16, (Savska banovina).

Odobreno o: Min. soc. pol. in nar. zdravja Sp. br. 509 od 24. III. 1932.

On: »Kadar te vidim v tem klobuku, se moram smejati.«

Ona: »Le malo potrpi, ko dobiš račun od klobuka, te bo smeh že minul.«

„**Flge in silve** za žganjekuho oddaja po nizkih cenah **Ivan Jelacin** Ljubljana, Emonska cesta št. 24“

Ugoden nakup

Najboljše nogavice, rokavice, srajce, ovratnike, kravate, trikoperilo, dišeča mila in vezenine, vse potrebščine za čevljarje, šivilje in krojače, itd. itd. po najnižji ceni dobite le

pri trdki

Josip PETELINC, Ljubljana

Sv. Petra nasip 7 (za vodo).

LJUDSKA SAMOPOMOČ v Mariboru

naznanja cenjenemu občinstvu, da se nahaja njen

stalen poverjenik za Ljubljano in okolico

v hiši Dunaška sedaj Tyrševa c. št. 34

kamor se naj blagovolijo obrniti interesi in v svrbo pristopa kakor tudi drugih pojasniti

L. MIKUŽ

Ljubljana, Mesni trg 15

Na malo **Dežniki** Na veliko

Edinovičino 1839 Teliclon 2282

IZJAVA

Podpisani Rebolj Franc, posestnik in trgovec in Trzina, obžalujem in preključujem vse žaljivke in klevete, izročene dne 13. t. m. proti g. Jožetu Šnauu. Zahvaljujem se mu obenem, da je odstopil od tožbe. — Ljubljana, dne 16. novembra 1932.

REBOLJ FRANC.

Provandein

Opozorilo preiščerejcem!

Znameniti belgijski preparat, znan širom sveta, ki preprosto boleznj pri svinjah in jih zredi za 2-3 mesece poprej. — Tovarna tega izvrstnega preparata je v želji, da ga porabljajo vsi svinjerejci, vključno krizi sklenila, da ponovno zniža ceno. Iskorišтите priložnost in kupite takoj pri Vašem trgovcu originalno škatljo ca. 880 gramov, ki stane sedaj samo Din 25.—, in hitro se bodele prepričali o istinitosti naših trditiv. **GARANCIJA.** V slučaju neuspeha vsamemu neizrabljeno količino nazaj in vrnemo ves denar. Ako ga v našem mestu ne dobite pišite nam in mi Vam pošljemo vsako količino. Navodilo uporabe se nahaja v našem jeziku v vsaki škatlji.

Generalni zastopnik za Dravsko banovino **JOSIP JUNC, LJUBLJANA, Vrtiča 4.**

Sin: »Oče, ali veste, da v nekaterih delih Afrike mož spozna svojo ženo šele po poroki?«

Oče (vzdihne): »Ne samo v Afriki, tudi pri nas.«

Priporočam in nudim svoje m'evske izdelke po najnižjih cenah. Sprejemam tudi domačo pšenico v mleter in zamenjavo.

Valjčni mlin FRAN JUVAN

Srednje Gameljne. p. št. Vid nad Ljubljano

»Kako pa to, da se pri Benedkovih zdaj vsi nemško učijo?«

»Veš, za svojega so vzeli nekega trimesečnega otroka neke Nemke, zdaj se pa hitro uče, da ga bodo razumeli, ko prične otrok govoriti.«

„BOGOLJUB“

Marivansko glasilo — Družinski list — Vzgojni mesečnik — je dooršil 30. leto.

Kongreganisti, sinovi in hčere Marijine!

Naša družbena dolžnost je, da vsi naročimo in čitamo družbeno glasilo »BOGOLJUB«.

Družinski očetje in matere!

Oskrbite si o »BOGOLJUB«-u izdatno pomoč pri resnično težki in odgovorni nalogi krščanske vzgoje!

Odprite vrata »BOGOLJUB«-u, saj je »BOGOLJUB« najlepši cerkveni list, ki prinaša o vsaki številki celo vrsto izbranih in lepo izdelanih slik o bakrotisku.

Cena Din 20.— letno.

Bodimo apostoli dobrega tiska!

Nabiranci in nabiralke novih naročnikov dobe lepe nagrade. — Povejte to osem, kjer »BOGOLJUB«-a še nimajo. — Naroča se o Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani ali pa pri vodstvu Marijine družbe.

Oče (priredš; domov): »Kaj pa naj to vpitje pomeni?«

Nacek: »Mama so rekli, da pride medved, če bom vpil, pa ga ni od nikjer.«

Kaznilniški ravnatelj: »Te vreče so pa zelo slabo narejene.«

Kaznjavec številka 69: »Če vam niso všeč, saj lahko grem.«

Za **JESEN** in **ZIMO** si lahko nabavite razno manufakturno blago še po stari nizki ceni, v trgovini **ANTON SAVNIK, ŠKOFJA LOKA**

Preskrbite se za zimo s toplimi in močnimi volnenimi jopicami, puloverji, vestjami, nogavicami i. dr., katere izdeluje in Vam nudi v ogromni izbiri po nizkih cenah

M. OGRIZEK, tvornica pletenin v KRANJU (na Rožnovenskem klancu)

Prepričajte se o trajnosti naših pletenin — po prvem nakupu ostanete naš stalen odjemalec!

»No, Mirko, kako je bilo na počitnicah?«

»Krasno, mati, zares prekrasno.«

»To me veseli. Kaj pa si počel, si bil po gorah, izletih?«

»Ne, nič takega. Dvakrat sem se pošteno wpepl s sosedom Jožkom, dvakrat pa z Rajmundom Tinotom in vsakokrat sem bil jaz zmagovalec, ja hilo je zares imenitno.«

Bi ža se sv. Miklavž, dan velikih skrbj za starše, a velikega veselja za otroke. Skrbi Vas kako darilo naj sv. Miklavž prinese. Najlepše in najkoristnejše darilo je: **volnena jopica, ž. mper, pulover** i. t. d. Nageenije a v najboljši kvaliteti pri trdki

J. Kušlan - Kranj Tovarna pletenin

REKLO JE: DOBRU BLAGO — NIZKE CENE! TRGOVCEM NA VEŽELI VELIK POPUST!

SUHE GOBE

plačuje po najvišji ceni.

SEVER & KOMP. LJUBLJANA

Zobozdravnikova žena: »Zakaj odpiraj vrata čakalnico, kadar jaz pojem?«

Zobozdravnik: »Da ne bi čakajoči mislili, da vpijejo moji pacienti.«

DELO

V teh težkih časih se more se naj zije dobiti z ustanovitvijo domače nielarne. Mi damo vsakomur tekoče delo, ker smo odjemalci za pletenice. dobavimo prejo in izplačamo o značilni za pletenje, kar dokazuje mnogo ahvalnic. V slučaju, da hočete delati o značilni, se obrnite po gratis vospekte na trdke Domača Pletarstva Industrija Josip Kalš, Maribor. Trubarjev vs. 1. oddelek 4.

Sodnik: »Kako to, da ste v hišo tega gospoda vliomili v temni noči?«

Obtoženec: »Ko sem lani stal tu pred vrati, ste me grajali, ker sem kradel podnevi. Kdaj pa naj vršim svoj posel?«